

Білорусь

Україна

Чорнобильська АЕС

ЗОШИТ 2

Закриті зони
Понад 40 Кі/км² цезію-137

Постійний контроль
15 - 40 Кі/км² цезію-137

Періодичний контроль
5 - 15 Кі/км² цезію-137

Неназвані зони
1 - 5 Кі/км² цезію-137

0 50 50

ПАМ'ЯТЬ НА ЖИТТЯ

*Проекти семплерів та хоругв
з орнаментами з вишивок
українського та білоруського Полісся:
Чорнобильщина*

Зошит 2

*Упорядник
Людмила Огнєва*

КИЇВ - 2021

Пам'ять на життя. Зошит 2. (Семплери та хоругви з орнаментами з вишивок українського та білоруського Полісся: Чорнобильщина)

/ Упорядник Людмила Огнєва. – К.: ФОП Маслаков, 2021, – 30 с.

В збірці «Пам'ять на життя. Зошит 2». представлено орнаменти з вишитих та тканих виробів, зібраних етнографами під час 17 експедицій у Чорнобильську зону до і після аварії на ЧАЕС. Дослідження експедиційних матеріалів було зроблено учасницею цих експедицій доктором мистецтвознавства, професором Раїсою Захарчук-Чугай та надруковано в книзі «Народне декоративне мистецтво Українського Полісся: Чорнобильщина». Окрім того нами використано узори, збережені в «Українському музеї» (Нью-Йорк), які подано в альбом «Українська вишивка», упорядкованого також Р. Захарчук-Чугай.

На основі цих матеріалів в межах проекту «Пам'ять на життя» в Донецькій області у 2008 році було відтворено орнаменти з вишивок сіл та міст **Київського** (м. Бориспіль, с. Горностайпіль, с. Залісся, с. Іллінці, с. Княжичі, с. Корогод, с. Красне, с. Крива Гора, с. Ладижичі, с. Новошепеличі, с. Обуховичі, с. Опачичі, с. Старосілля, с. Теремці, с. Термахівка, с. Товстий ліс, с. Черевач, м. Чорнобиль) та **Житомирського Полісся** (с. Красилівка, с. Листвин, Народницький р-н, с. Нова Радча, с. Поліське, с. Скурати, с. Старий Дорогинь, с. Чоповичі, с. Левковичі, с. Словечко, с. Бегунь, с. Бондарі, с. Велика Чернігівка, с. Рудня Базарська).

Для дослідників та шанувальників української народної вишивки, а також для широкого кола вишивальниць.

© Огнєва Людмила, 2021

ПРОЕКТ «ПАМ'ЯТЬ НА ЖИТТЯ»

Огнева Л.

Проект «Пам'ять на життя»

Сьогодні усі негаразди в суспільстві пов'язують зі кризами. Чи то економічними, чи екологічними, чи етнічними, чи демографічними, чи оздоровчими. Але всі «кризи» у перекладі з грецької означають одне – "вирок". Варто було б замислитися над цим.

У пошуках виходу зі будь-яких криз нам треба звернутися до правитоків нашого народу – тих часів, коли розумні батьки вчили дитину вітатися і розмовляти з Природою, Сонечком, Вітром, Водою, Землею, Травами, Деревами, птахами, звірами, з усіма створіннями в світі.

Наші предки мали знання, які дозволяли людині органічно вписуватися в «канву» не лише оточуючої природи, а й усього космосу. Сьогодні вчені досліджують: які духовні закони розвитку були закладені в традиції і звичаї в давні часи. Марія Петрівна Грицай завідувачка відділом Геронтології в Українському інституті екології людини у доповіді "Давньоукраїнська ведична наука про оздоровлення душі, тіла, Природи" (на конференції "Буття українців" 21.05. 2005 р.) говорить: "Ведична індійська культура має давньоукраїнські витoki. Матеріальним доказом слугує манускрипт, якому понад 5000 років. Приніс його в Індію з берегів Дніпра давньоукраїнський мудрець-відун Цараки (Чараки – на санскриті), щоб зберегти ведичні знання від навали кочових племен, які, як сарана наступали на високорозвинену давньоукраїнську цивілізацію. В наш час, пост чорнобильський, індійські історики і лікарі звертаються до української інтелігенції: "Повертайте ведичні знання в Україну!"

Про силу духовності і знань давньоукраїнської цивілізації свідчать і записи засновників Києво-Печерської Лаври.

Звідки ми можемо черпати ці знання?

Вони втілені і передаються в народі через звичаєву культуру. Треба тільки зрозуміти, розшифрувати те, про що нам говорять предки.

В журналі "Соціоніка, ментологія і психологія особистості" (№5, 2003, с. 79-81) Л. Літровник доводить, що на карпатських тарелях зображена найскладніша з відомих у світі космогонічна концепція найдавніших знань. Те ж саме закодовано і у орнаментах стародавніх вишивок.

Марія Грицай проводила дослідження впливу національного одягу на здоров'я дітей і дорослих. Робота велася за участю працівників музею ім. Івана Гончара та дитячого гурту «Чумацькі діти» (керівник – нар. артистка України Валентина Ковальська)

Вимірювання проводилися на спеціальній апаратурі за методами: біогальванічним та біоелектрографії.

Після виконання пісень-веснянок діти були продіагностовані. Потім вони одягнули на 15-20 хвилин українські національні сорочки і їх знову продіагностували. «Якщо пісня дає стрімко підйом інформаційно-енергетичного стану, то українські національні вишиті сорочки вирівнюють показники, наближаючи їх до фізіологічної норми. (...)

Ми побачили, що велике значення має якість, колір тканини, з яких вироблений одяг та символи, зображені на ньому. (...)»– підсумовує М. Грицай.

Як і мова орнамент має велике значення в культурі народу, іноді навіть важливіше. Справа в тому, що орнамент сприймається нашою свідомістю як інформація, що приходить до нас ззовні через очі так, як і та, що приходить через інші органи. Наприклад, органи слуху. Нікому прийде на думку заперечити, що під одну мелодію ми скачемо, під другу – плачемо, під третю – засинаємо. Так і те, що ми бачимо, впливає на фізичний та психічний стан людини.

Яким чином відбувається в мозку процес трансформації зовнішньої інформації у внутрішню – таємниця, над розгадкою якої працюють різні люди. Одні – щоб глибше пізнати природу людини, розгадати послання древніх, залишені нам предками в знаковому та орнаментальному вигляді. Інші – щоб створити новий, один з найстрашніших засобів негативного впливу на людство. Їм зрозуміле, що орнамент є інформаційно заряджений образ. Якщо його зарядити «як слід», то він може бути або творячим, або руйнівним. в народі ці орнаменти вважають магічними.

Отже, якщо хочеш щось добре зробити в житті – не дай пропасти вишивці, цьому неоціненному скарбу мистецької культури нашого народу. Втрата скарбів історичного минулого дорівнює втраті майбутнього.

Техногенна катастрофа 1986 року стала й культурною катастрофою. Українське Полісся – своєрідний історико-природний край. До пропозиції створити на там історико - природний заповідник ніхто не прислухався. Ліс знищили і побудували АЕС на р. Прип'ять.

Історично-мистецька цінність народного декоративного мистецтва Українського Полісся зумовлена багатством, різновидням локальних регіональних художніх відмінностей, окремими мистецькими центрами, осередками, переважно тих районів, що постраждали від Чорнобильської катастрофи.

Як важливе явище мистецької культури українського народу виділяється народне мистецтво Київського Полісся, корені якого сягають до глибин родоплемінного праслов'янського періоду. В останні десятиріччя чимало дослідників дотримуються думки про те, що найдавнішу територію праслов'ян треба вбачати у нинішній Правобережній Північній Україні, а Київське Полісся виглядає основним плацдармом давнього слов'янства. Це ареал колишньої прабатьківщини слов'ян. Він належить до унікальніших історико-етнографічних регіонів слов'янського світу.

Після аварії на ЧАЕС автентичні орнаменти київського Полісся вважалися назавжди втраченими. Але завдяки копіткій, наполегливій праці групи дослідників-сміливців, які 18 років поспіль рятували те, що збереглося там і творчою групою майстринь Донеччини з клубів «Ліхтарик» (м. Донецьк), «Ярослава» (м. Маріуполь), «Натхнення» (м. Слов'янськ), «Оберіг» (м. Бахмут), «Чарівниця» (м. Краматорськ) до 25-ої річниці аварії на ЧАЕС була створена перша в Україні колекція семплерів (зразків орнаментів) з вишивок сіл Чорнобильської зони відчуження.

Створену ними колекцію семплерів з Чорнобильської зони відчуження свого часу мали можливість побачити мешканці Донецька, Харцизька, Бердянська, Одеси, Канева, Києва, Тирасполя (Придністров'я), Мюнхену (Німеччина), Парижу (Франція), Риги (Латвія).

Національний музей Чорнобиля (Київ) пропонував передати колекцію до його фондів. Але ми подарували свій доробок громадському музею «Смолоскип», створеному у Донецьку ВГО інвалідів «Чорнобиль-Допомога». Так там і лишилися наші вишивки. Сьогодні доля їх невідома

Експозицію складали зразки вишивок зі двадцяти населених пунктів Чорнобильської зони відчуження.

Твори оформлено у вигляді семплерів та хоругв для кожного населеного пункту.

Семплер - композиція із орнаментів вишивок конкретного населеного пункту.

Хоругва — знак трагедії та надії на відродження.

Знак складають:

чорний квадрат, що символізує землю,

апокаліптична восьмикутна «зірка Полин»,

колючий дріт «зони відчуження»

хрест, створений на основі орнаментів, притаманних тому чи іншому населеному пункту.

ПРОЄКТ “ПАМ’ЯТЬ НА ЖИТТЯ”

2011 рік

ВІДНОВЛЕННЯ ВИШИВОК ПОКИНУТИХ СІЛ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ЗОНИ

Виставки «Пам’ять на життя» відбулись в Україні та за її межами у:
Донецьку, Бердянську, Каневі, Києві, Одесі, Тернополі, Харцизьку, Мюнхені (Німеччина), Тирасполі (Придністров’є), Ризі (Латвія), Парижі (Франція).

В організації виставок брав участь
голова ВГОІ «Чорнобиль-Допомога» Віктор Тупілко.

ДОХМ. 26 травня 2011 р.

м Донецьк.

Виставка “Пам’ять на життя”

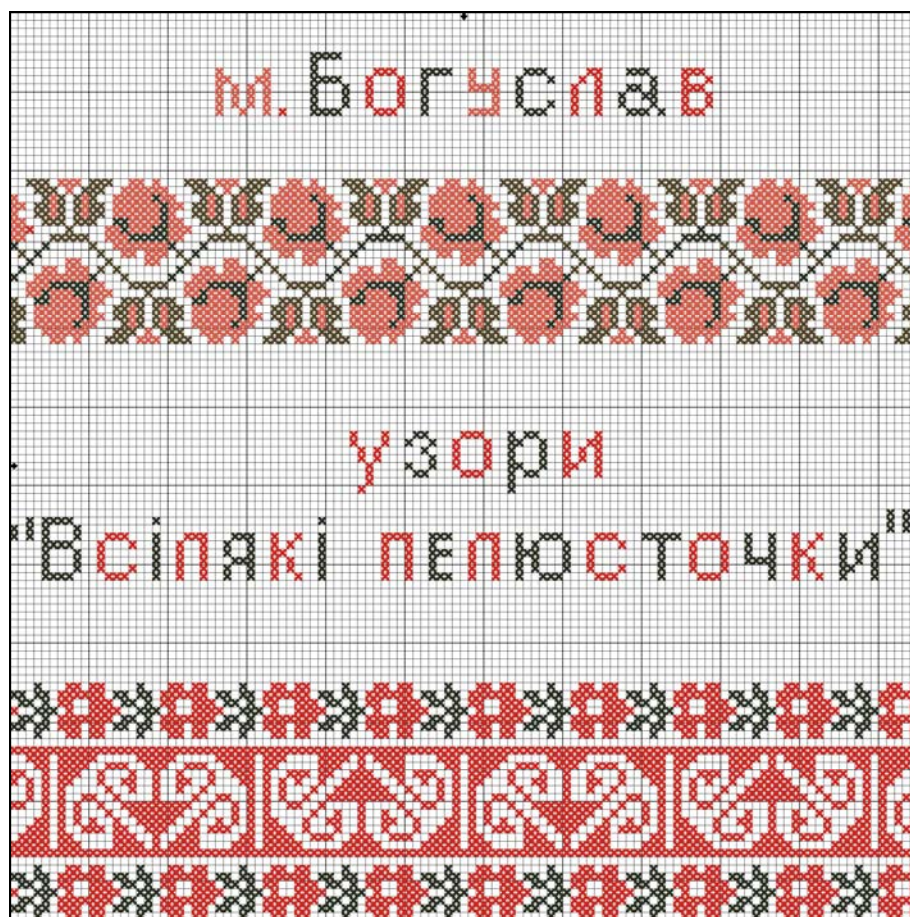
Зверху вниз: м. Київ, м. Тирасполь, м. Париж.

СЕМПЛЕРИ

Семплер «Україна»
Семплер «Білорусь»

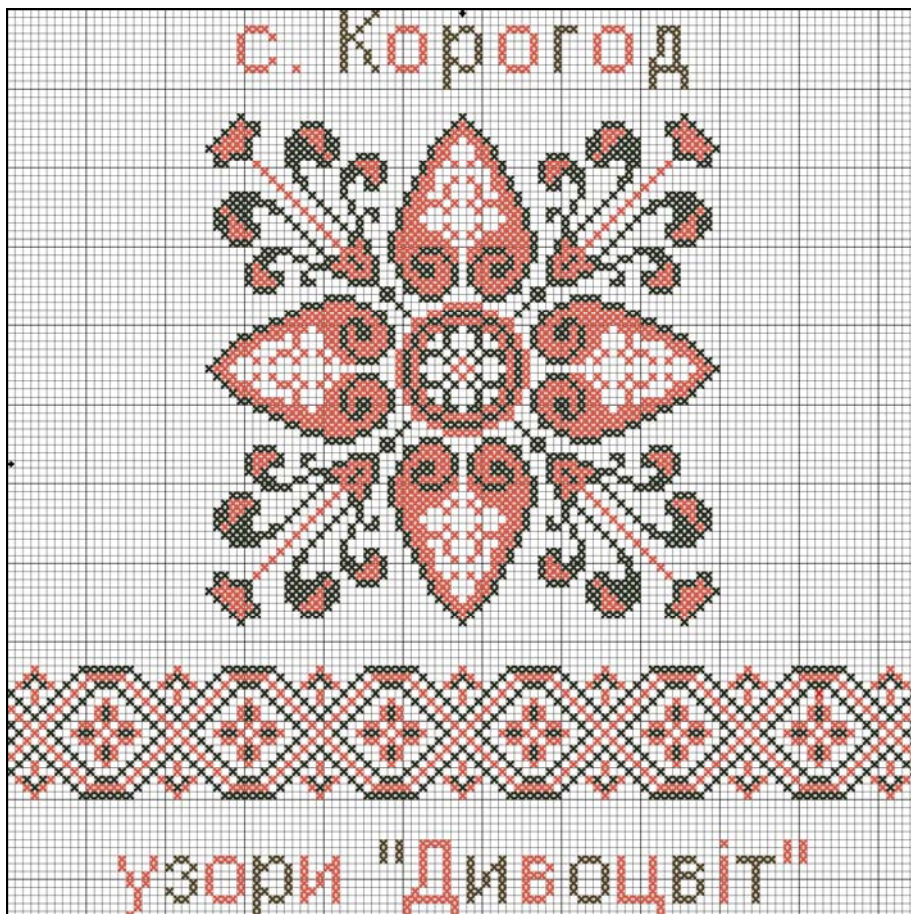

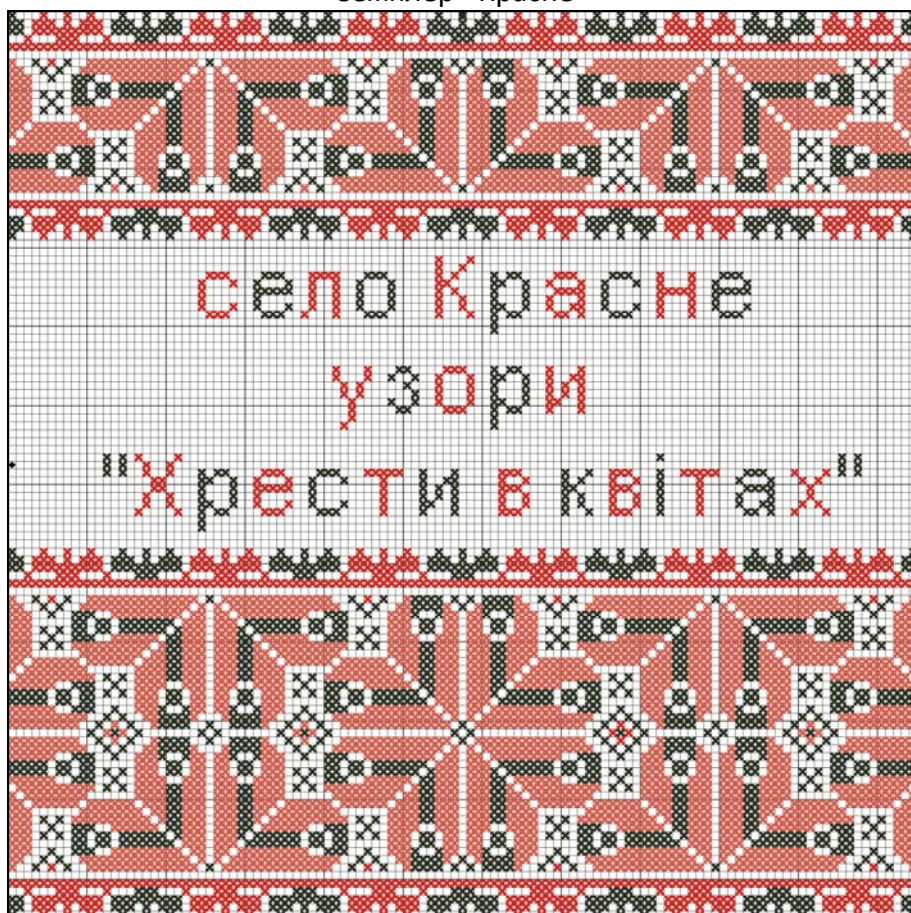
Семплер «Білорусь»

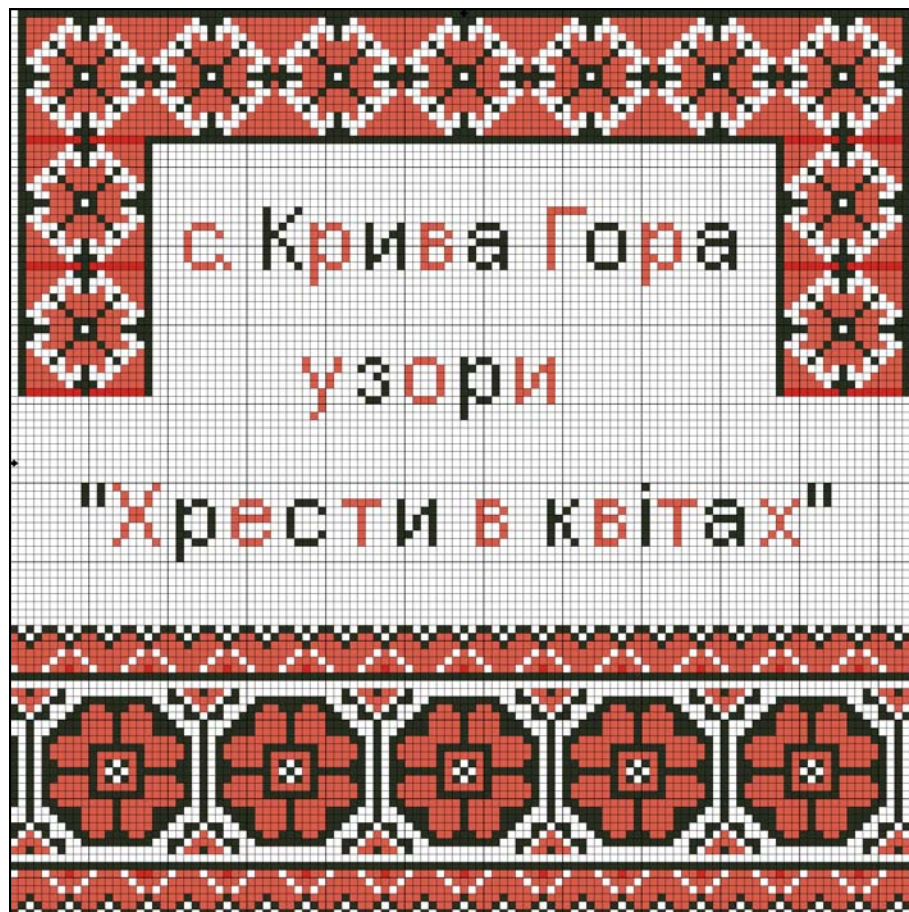
Семплер «Іллінці»

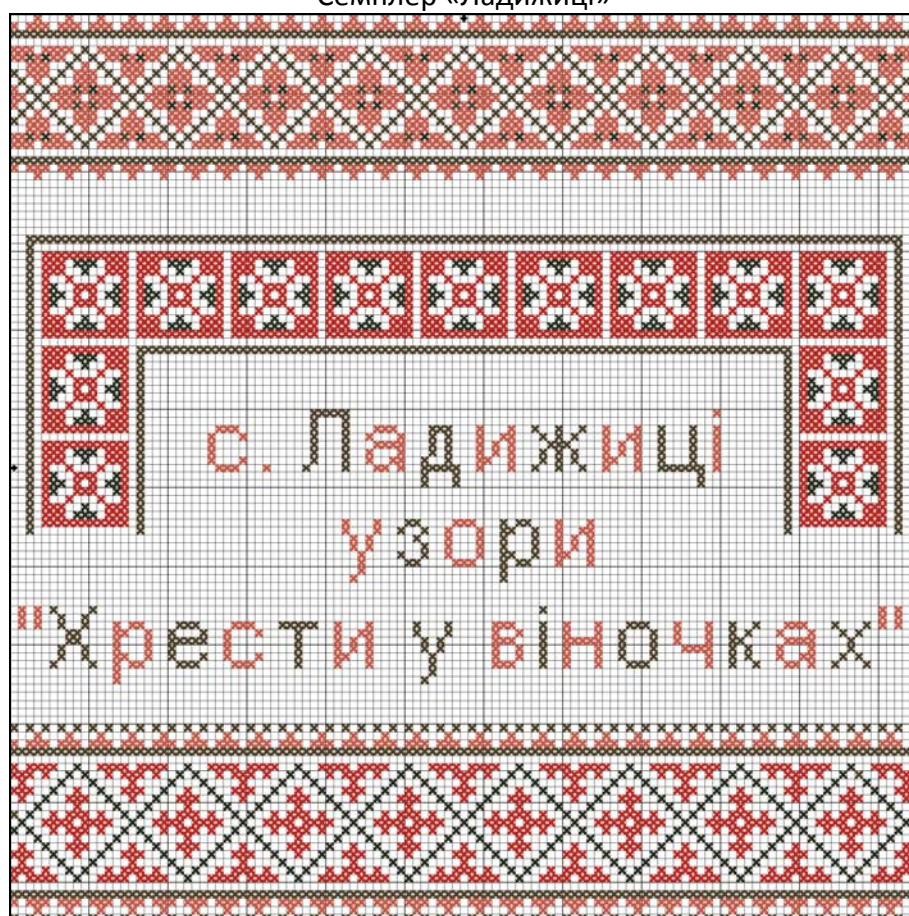
Семплер «Корогод»
Семплер «Красне»

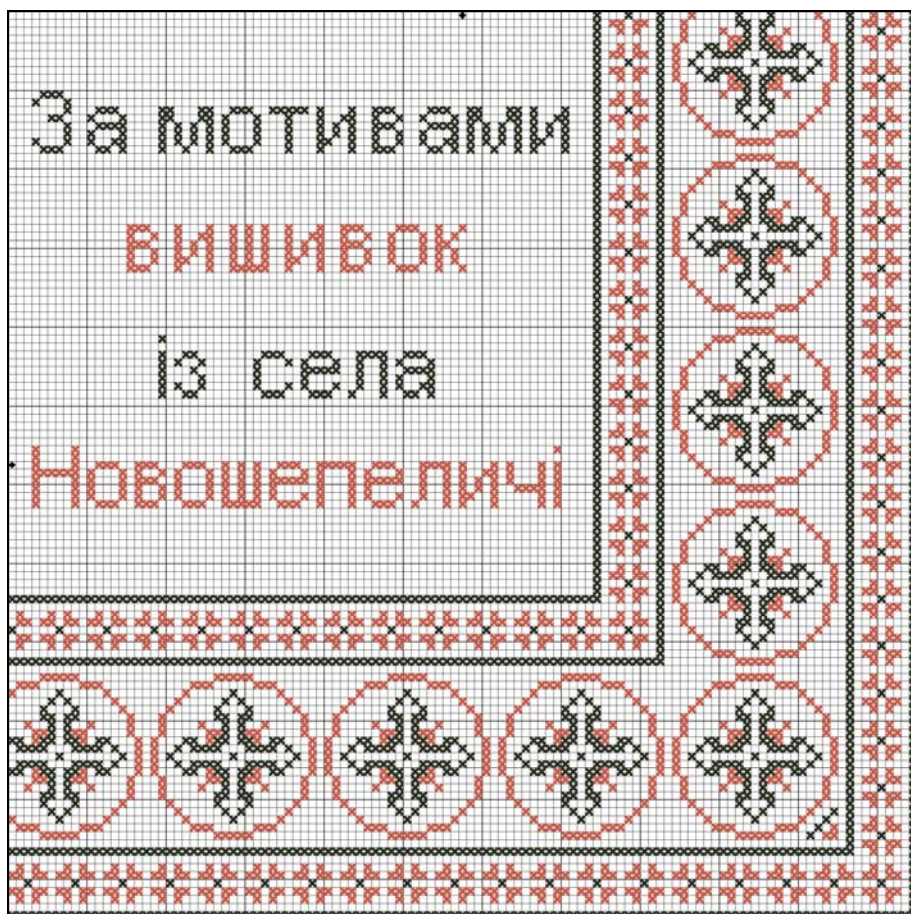

Семплер «Крива Гора»

Семплер «Ладижиці»

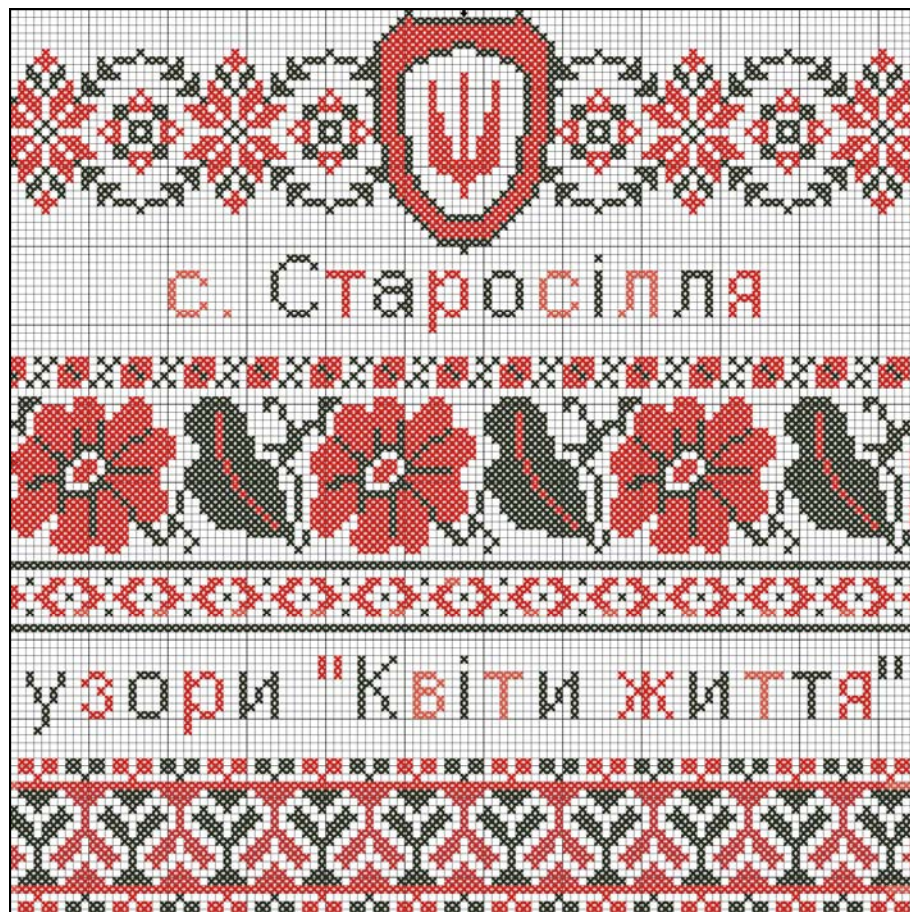

Семплер «Новошепеличі»

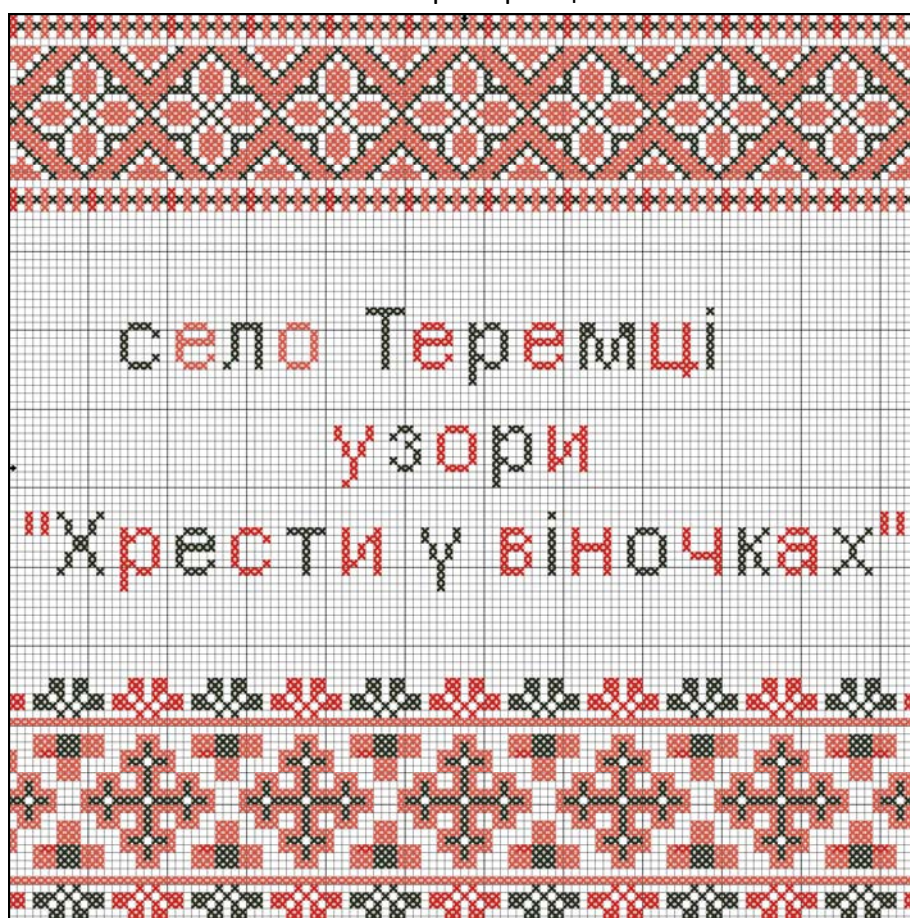
Семплер «Опачичі»

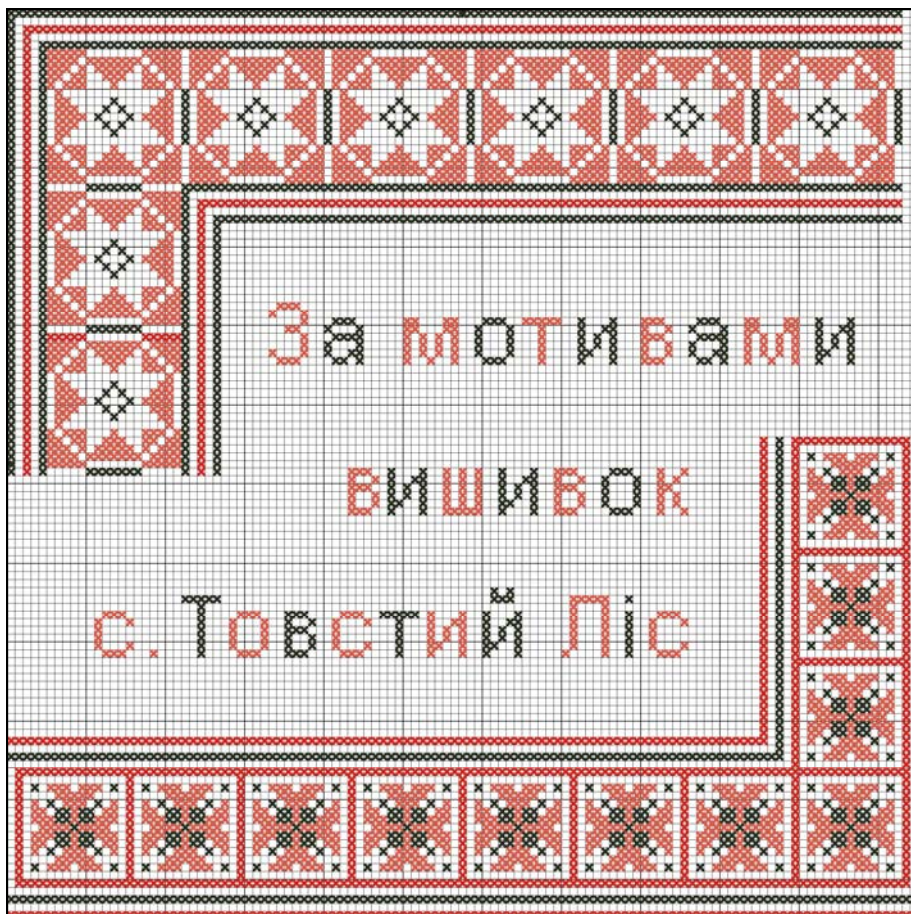

Семплер «Старосілля»

Семплер «Теремці»

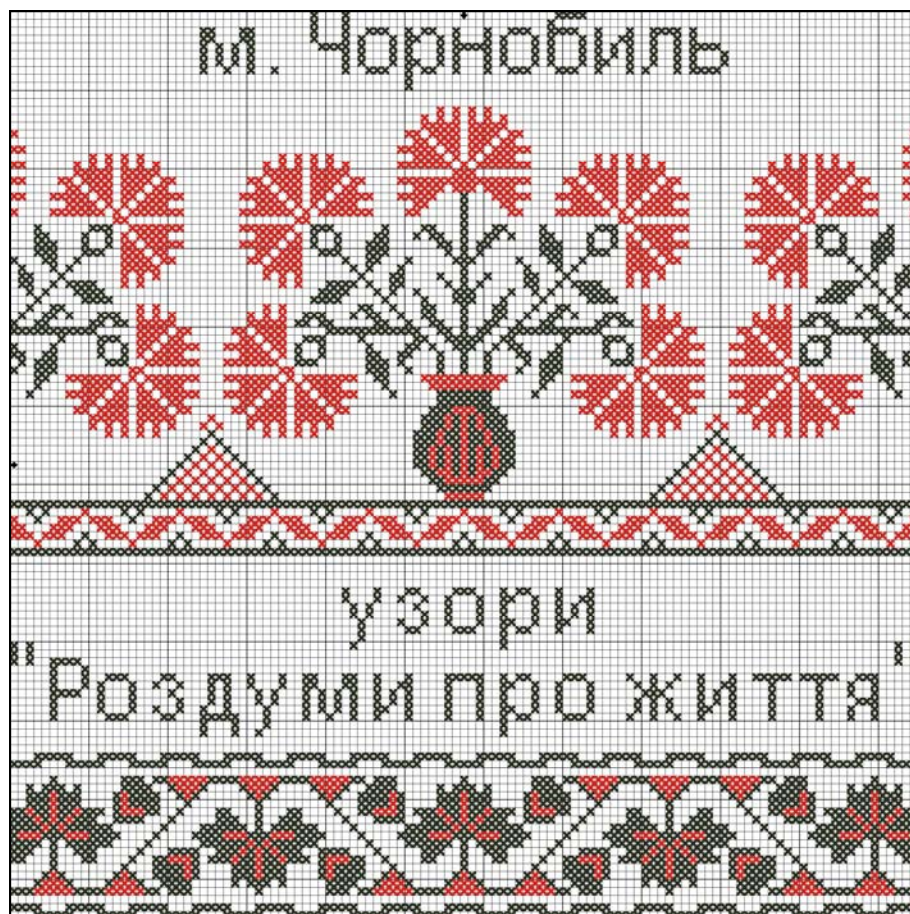

Семплер «Товстий Ліс»

Семплер «Черевач»

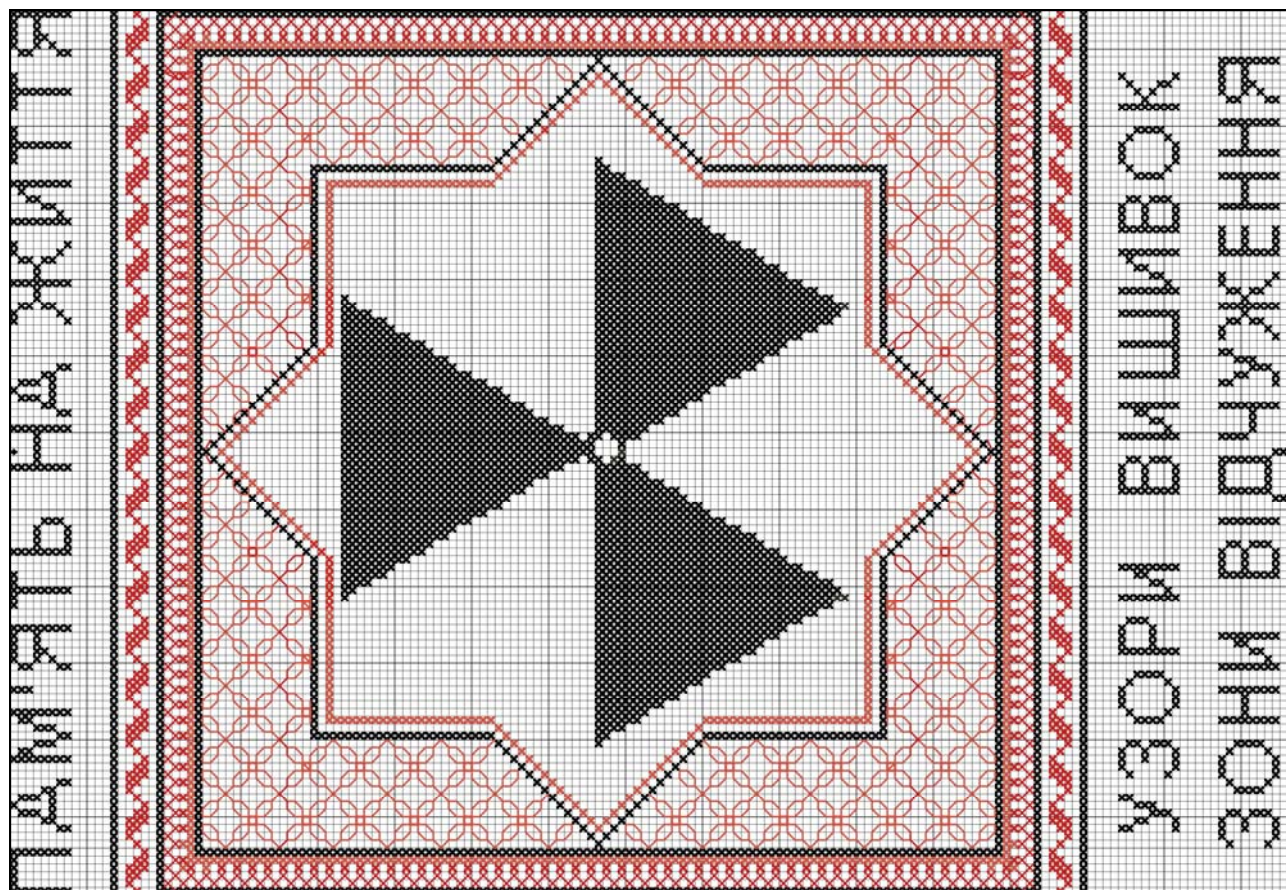

Семплер «Чорнобиль»

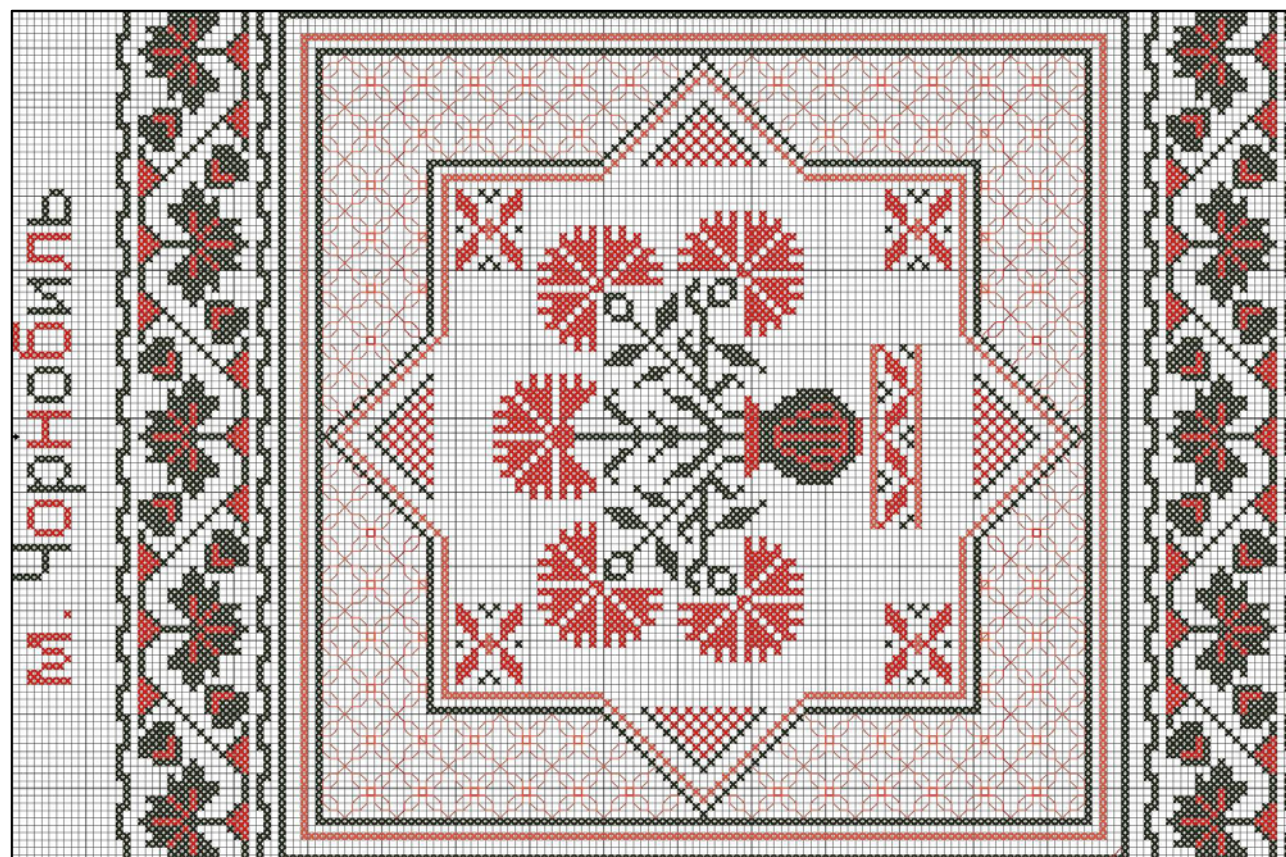
Семплер «Росія»

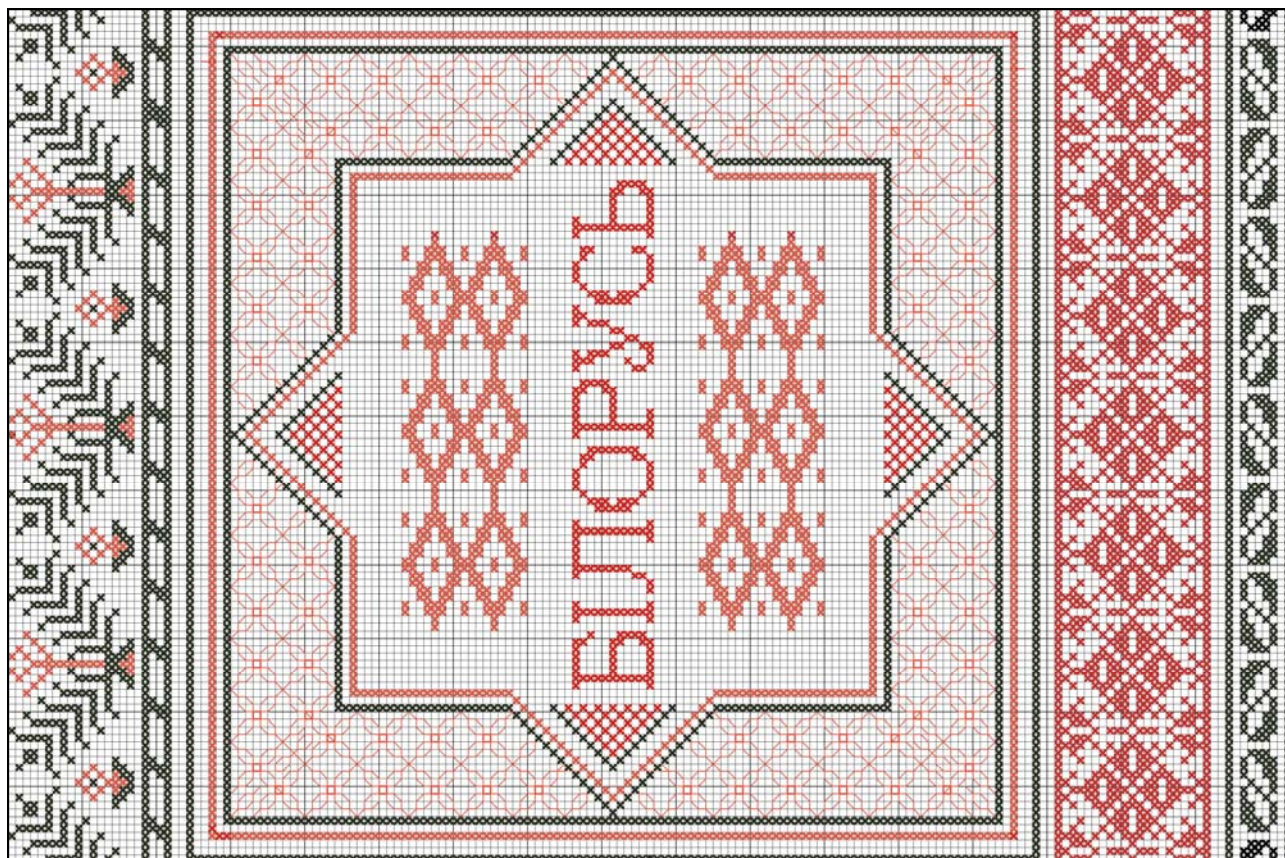

ХОРУГВИ

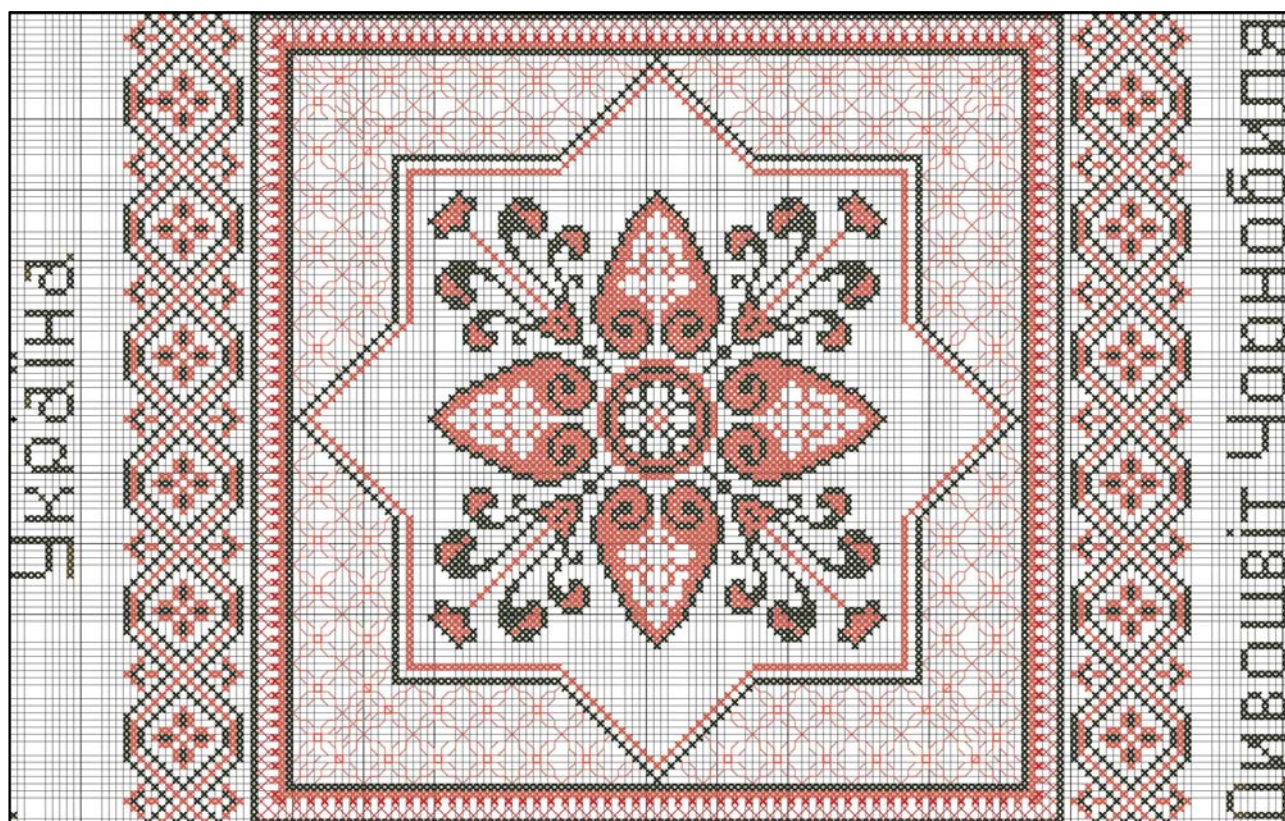

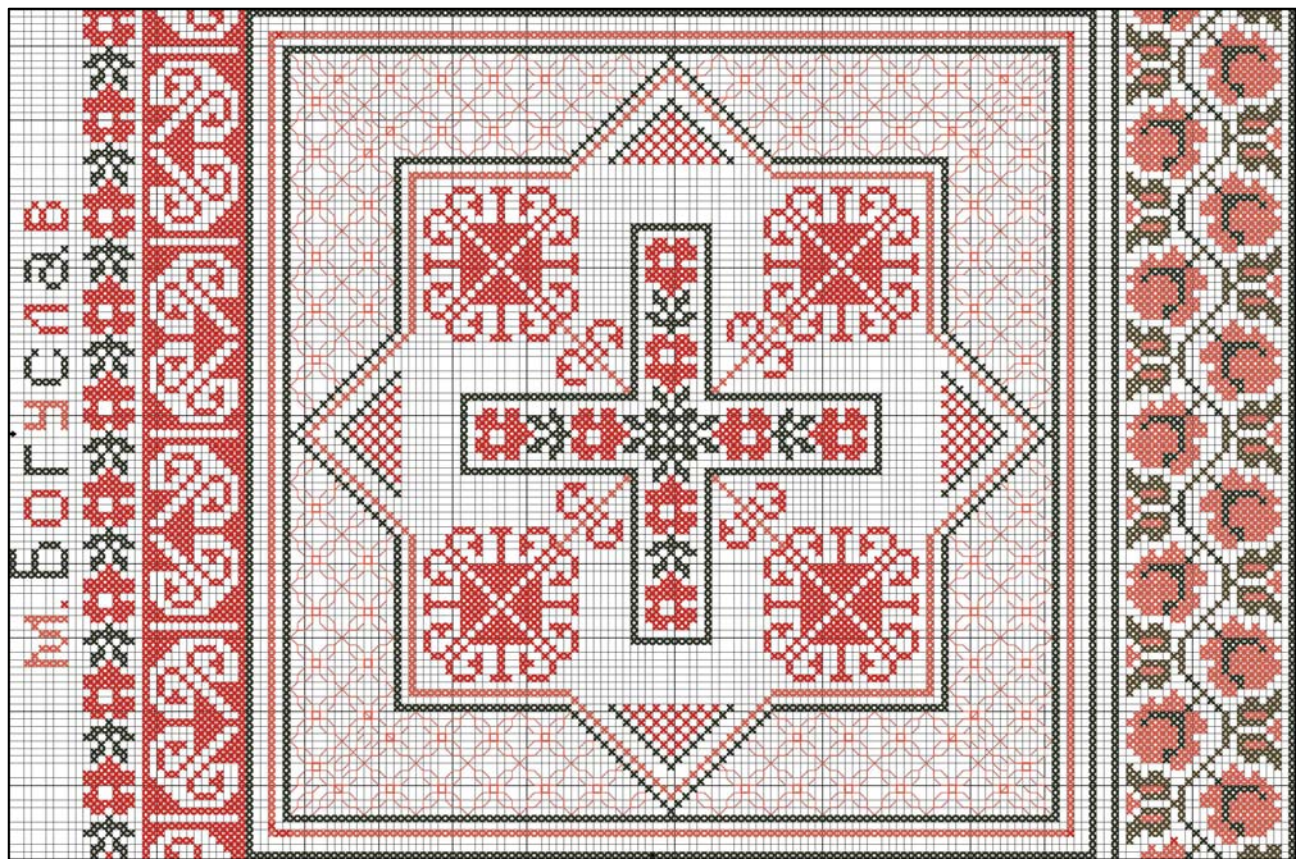
Хоругва «Пам'ять на життя»
Хоругва «Чорнобиль»

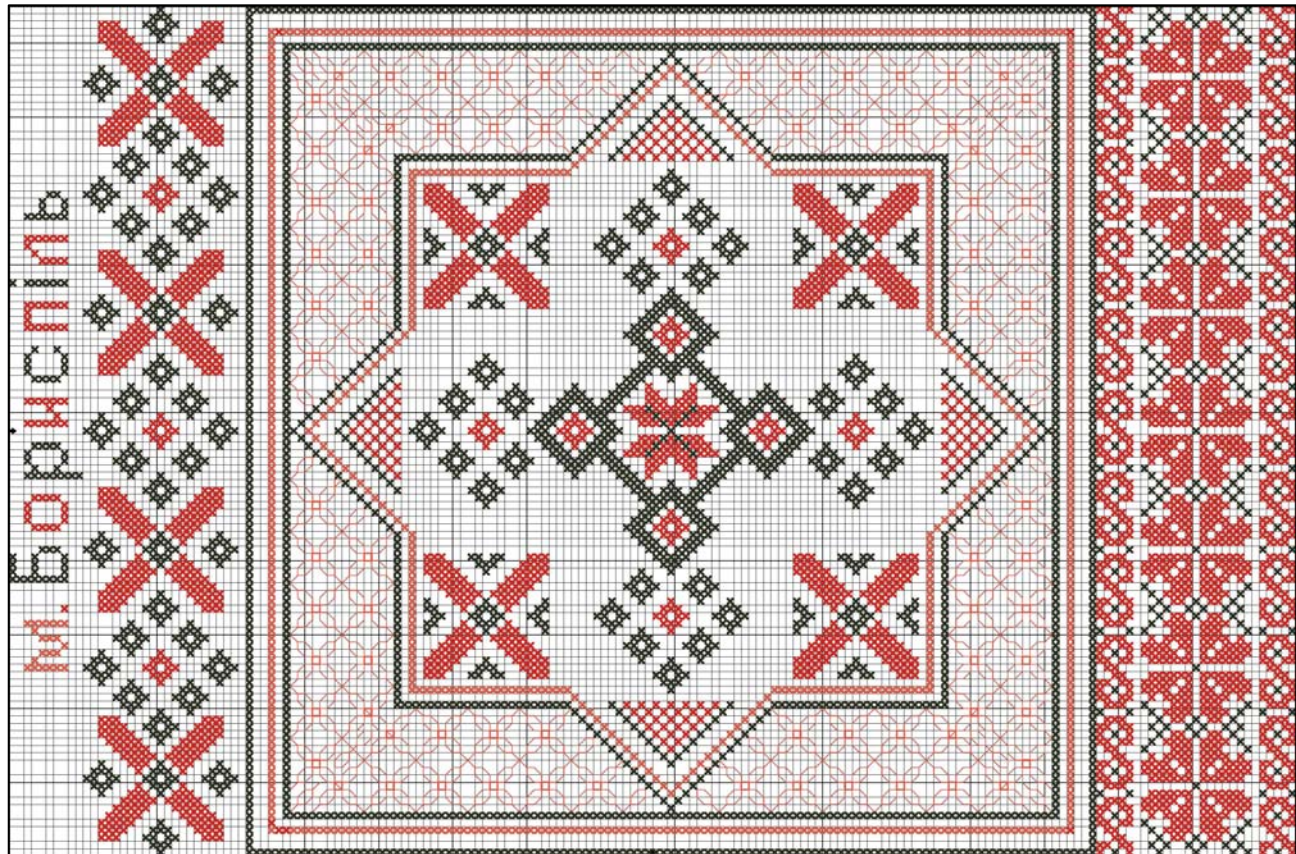

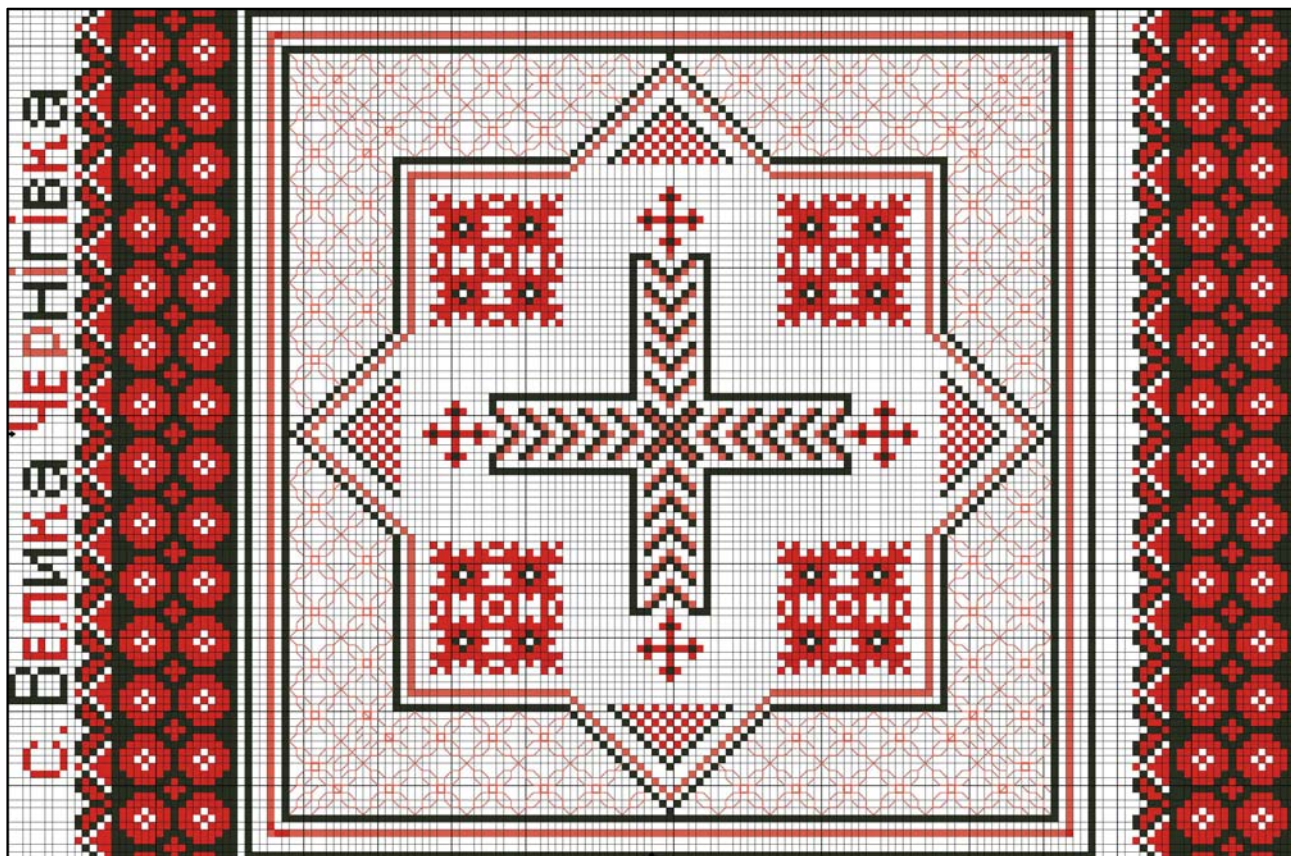
Хоругва «Білорусь»
Хоругва «Україна»

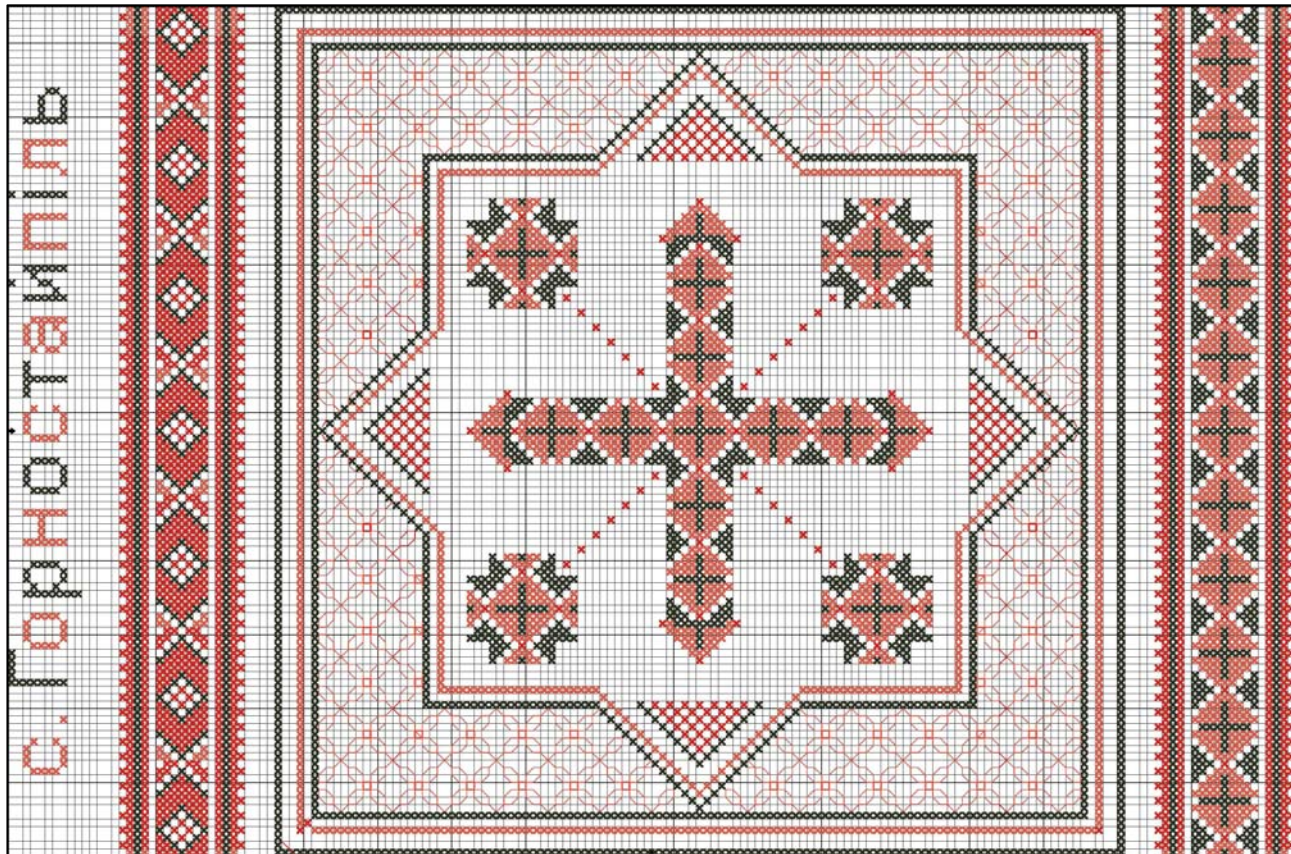

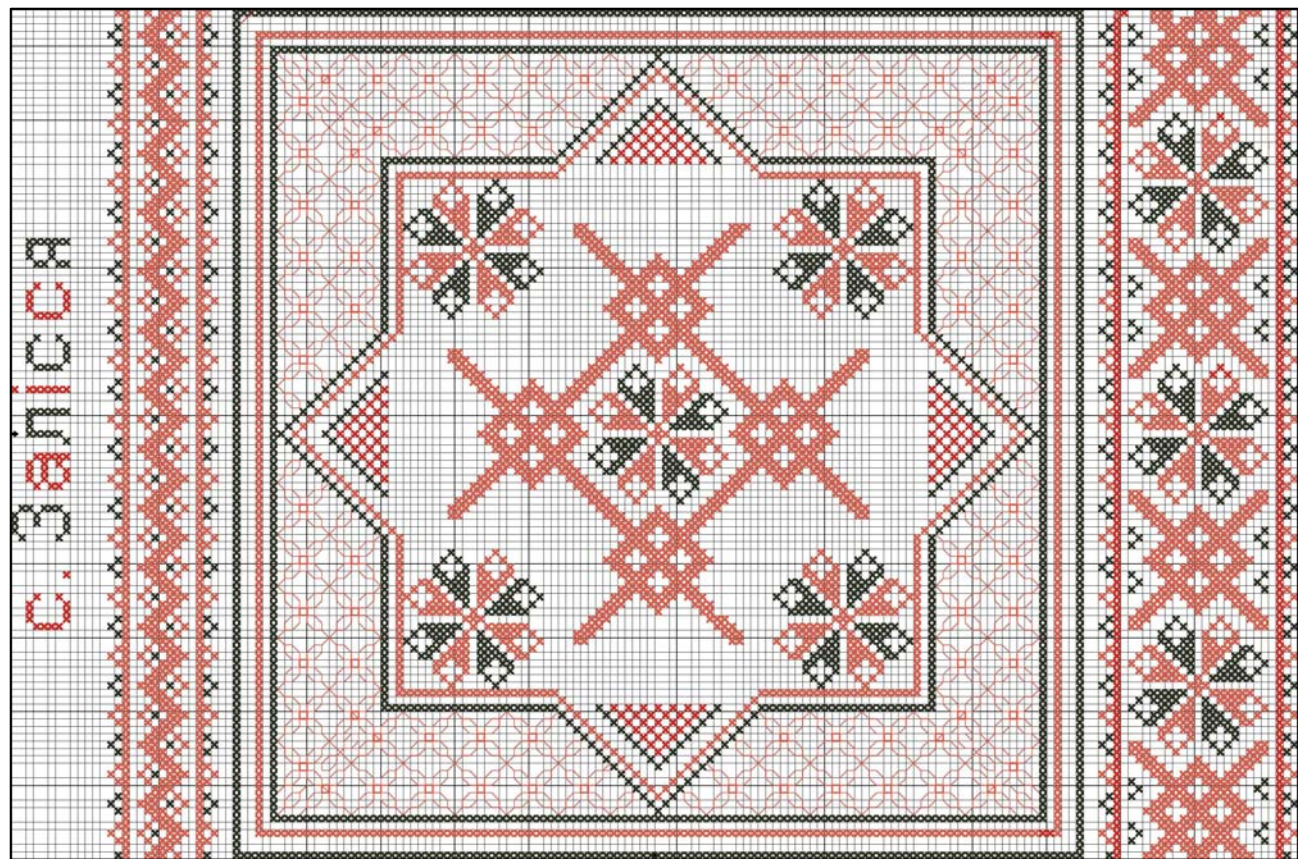
Хоругва «Богуслав»
Хоругва «Бориспіль»

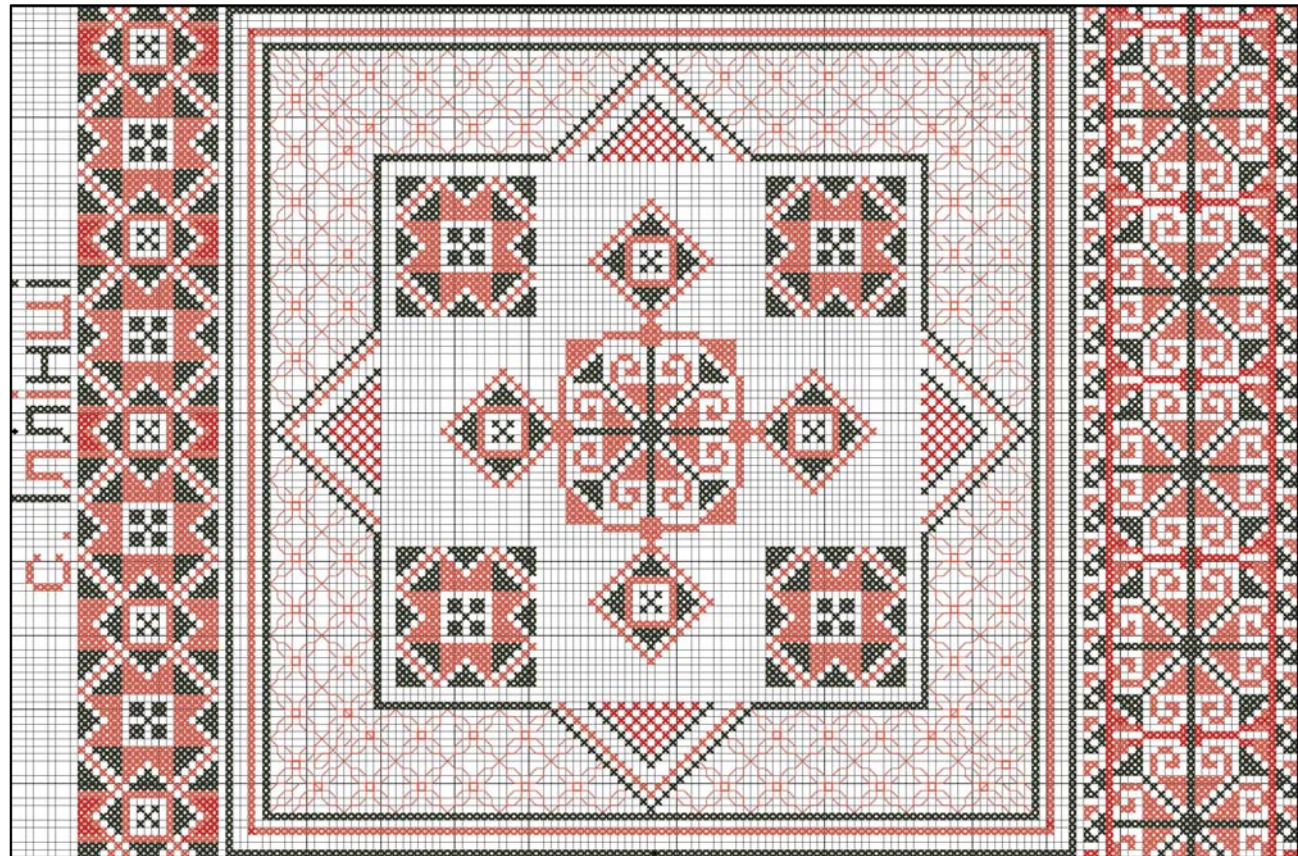

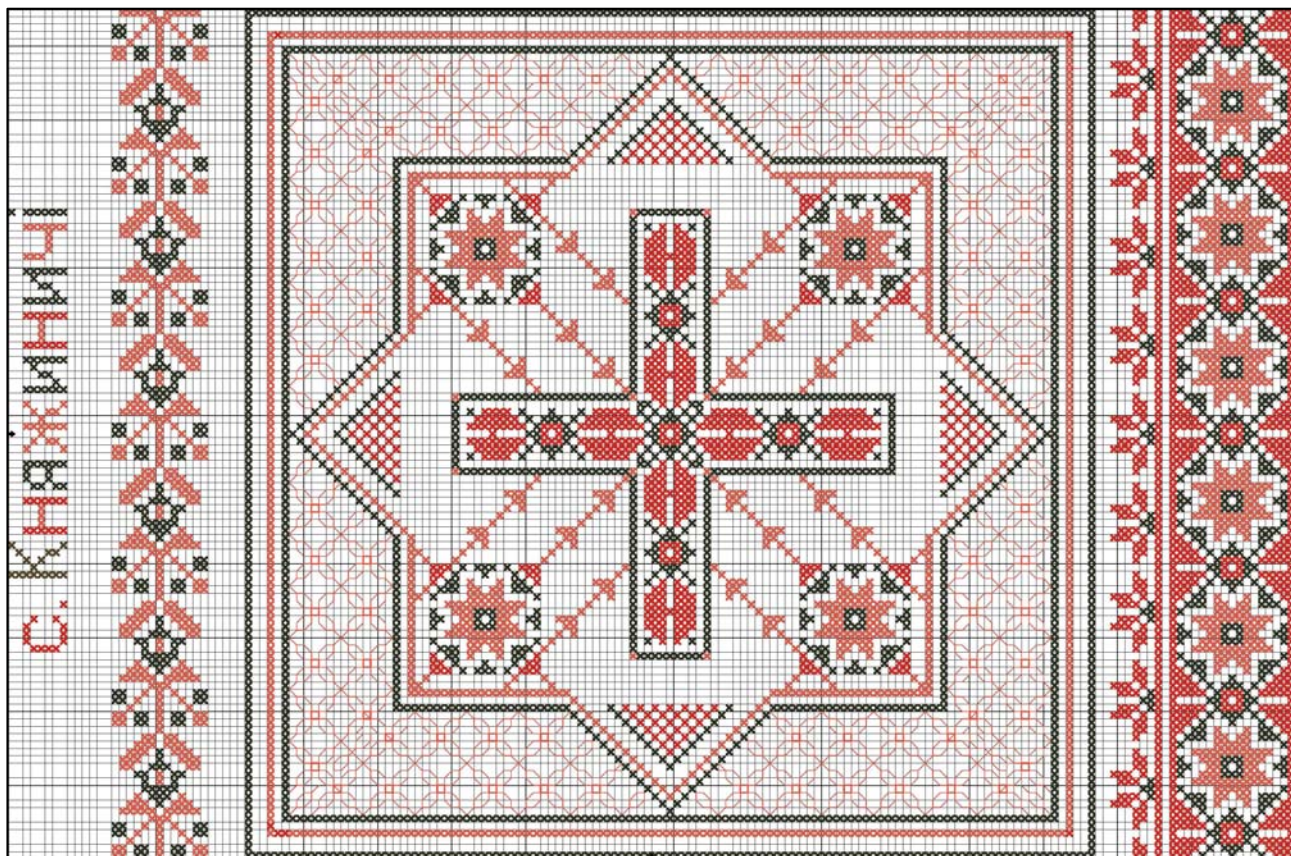
Хоругва «Велика Чернігівка»
Хоругва «Горностайспіль»

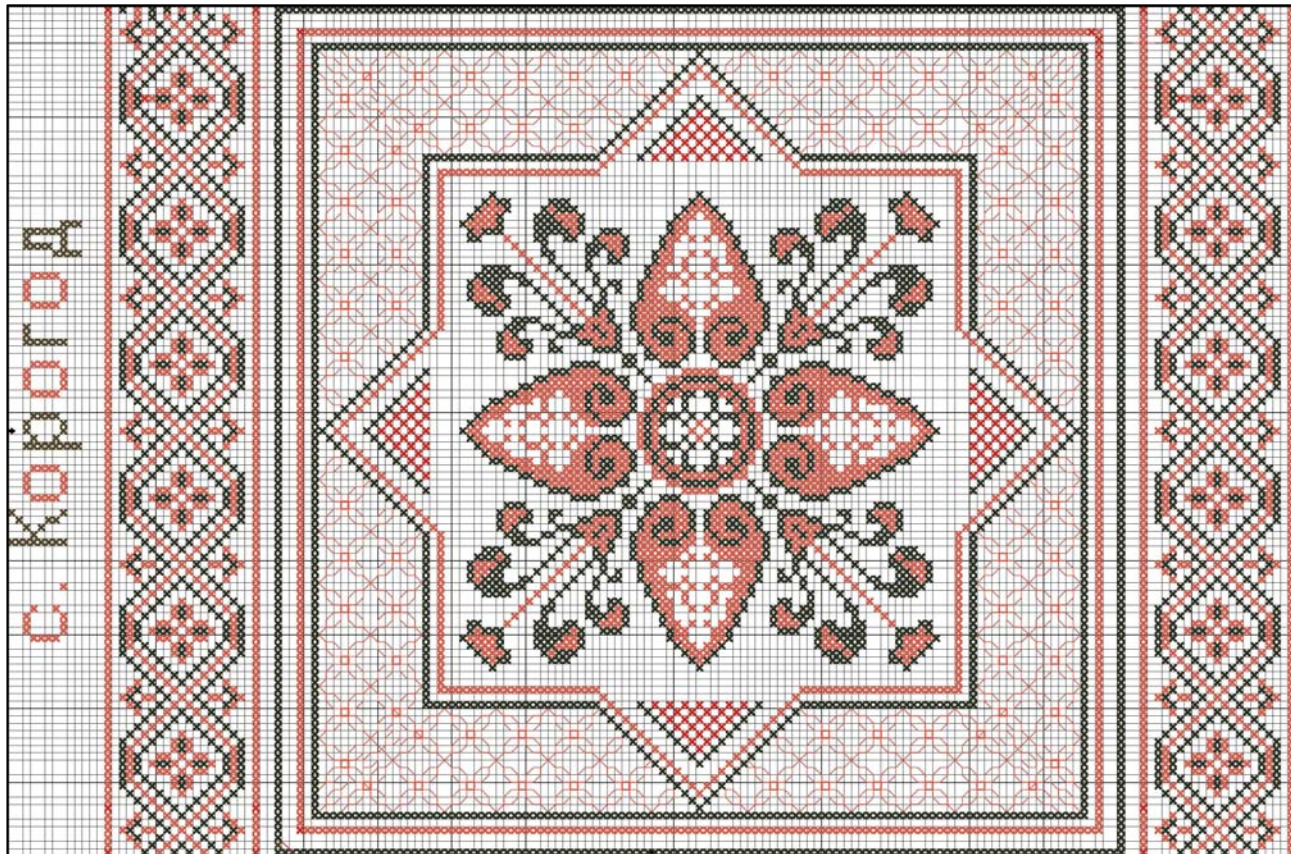

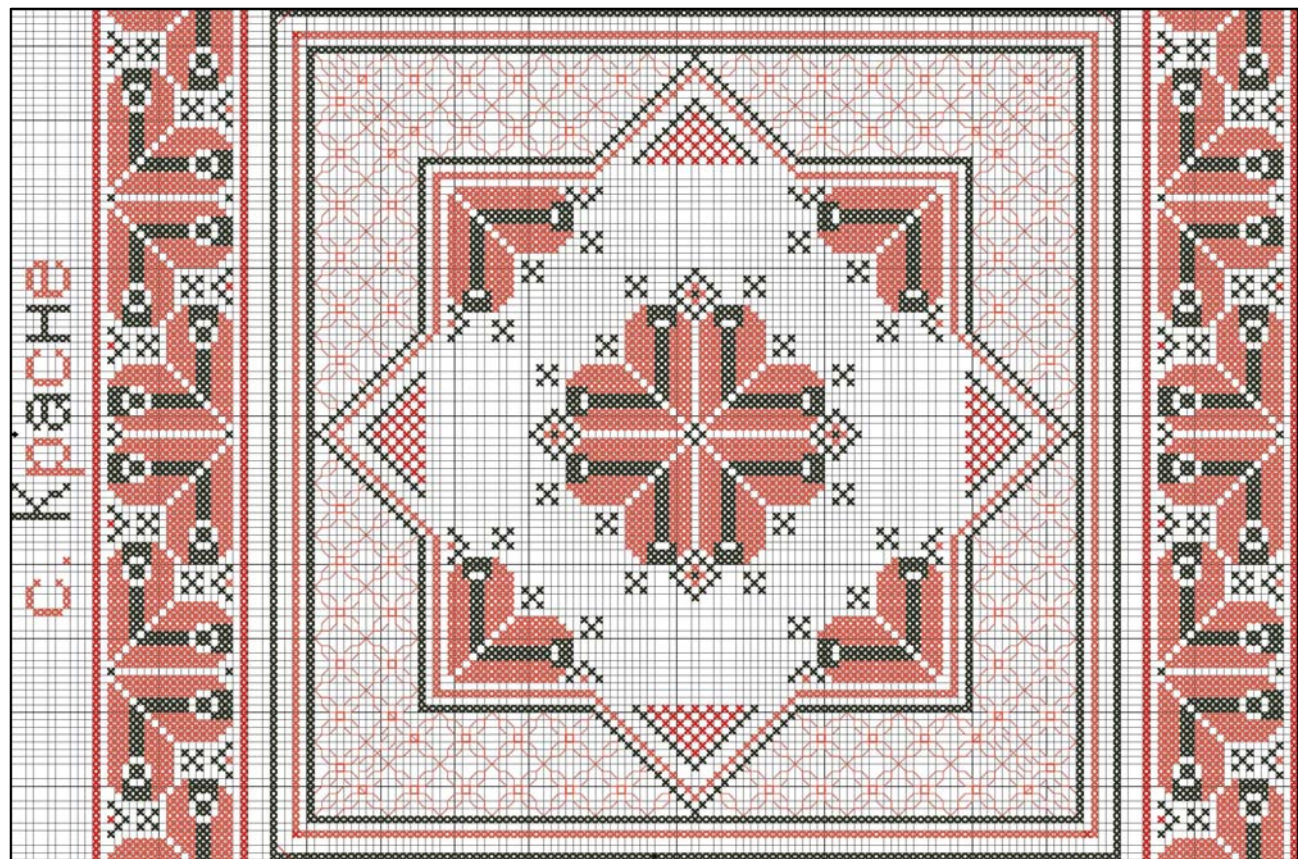
Хоругва «Залісся»
Хоругва «Іллінці»

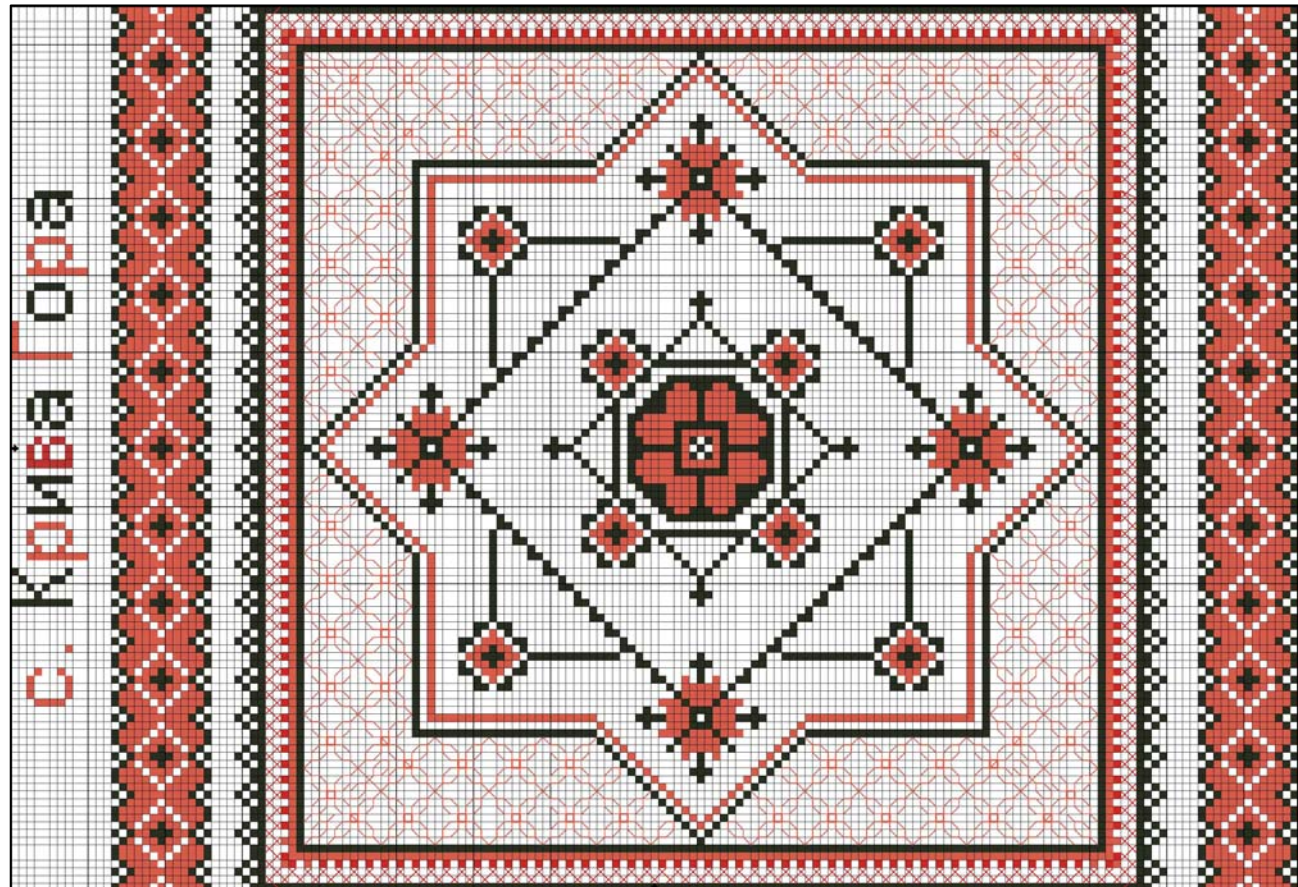

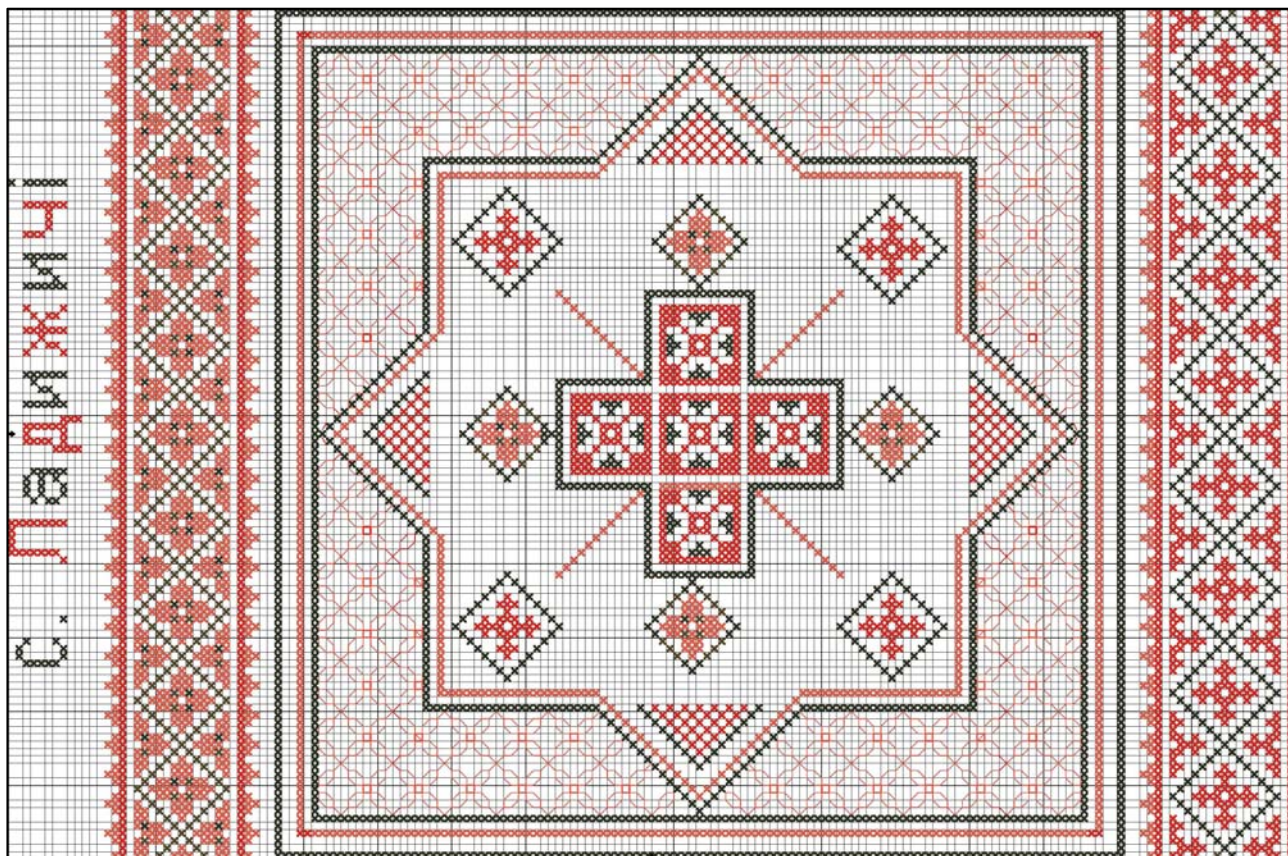
Хоругва «Княжиничі»
Хоругва «Корогод»

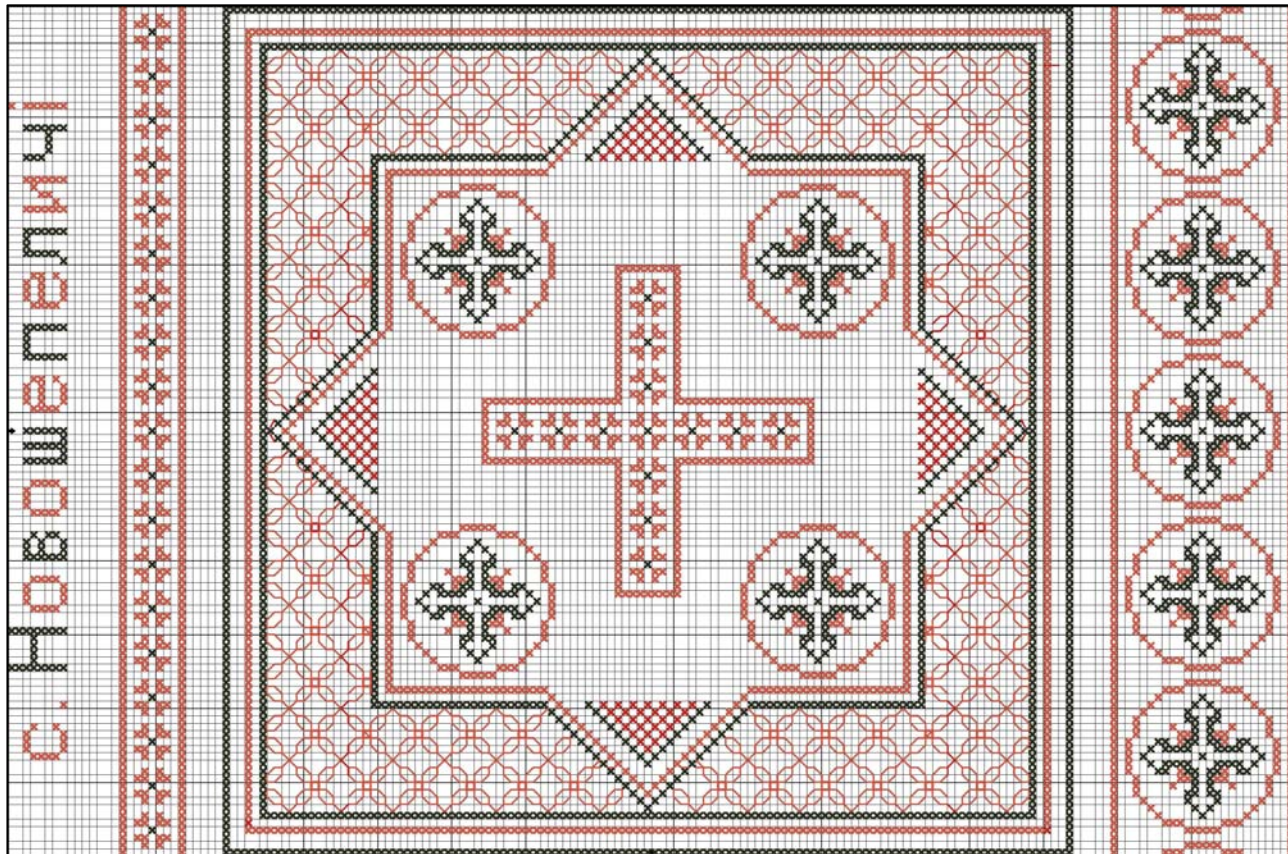

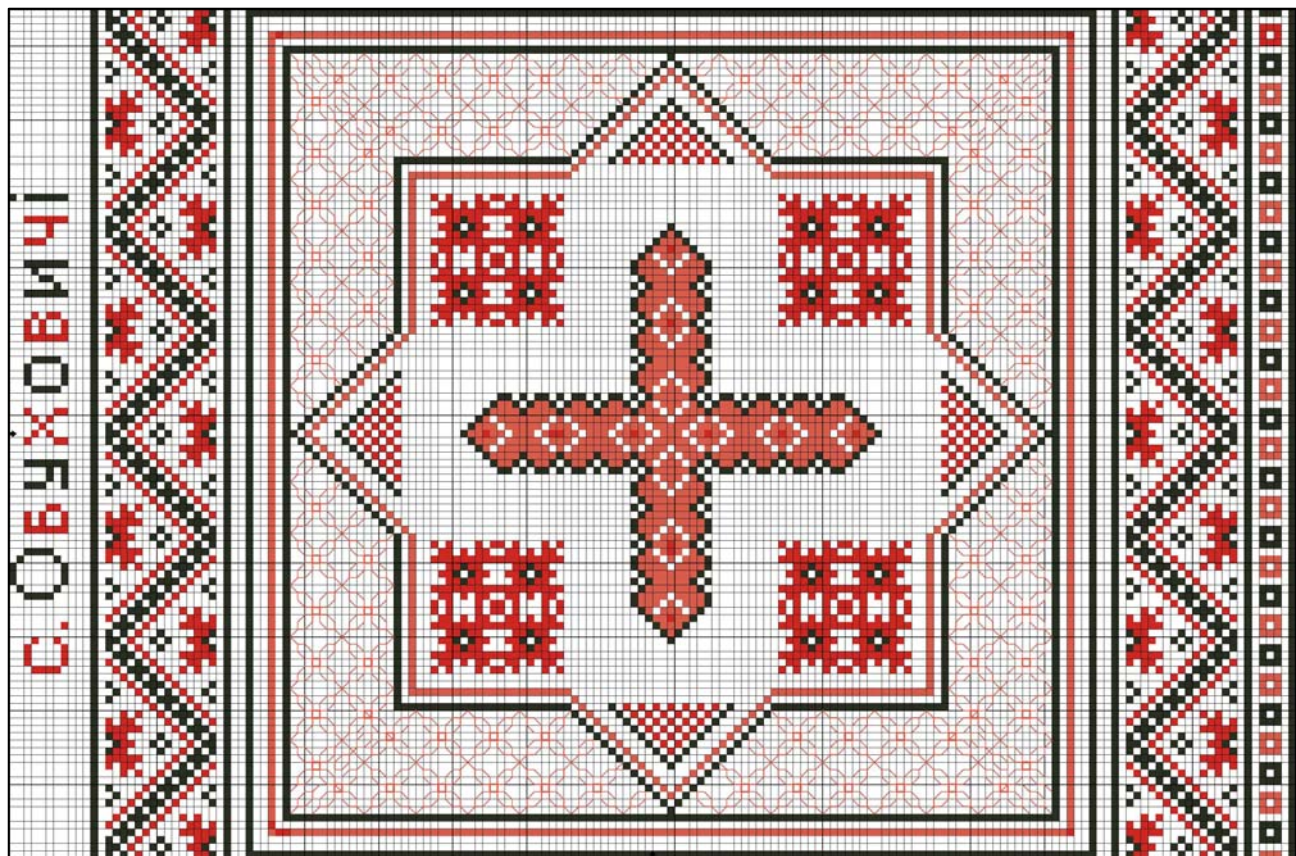
Хоругва «Красне»
Хоругва «Крива Гора»

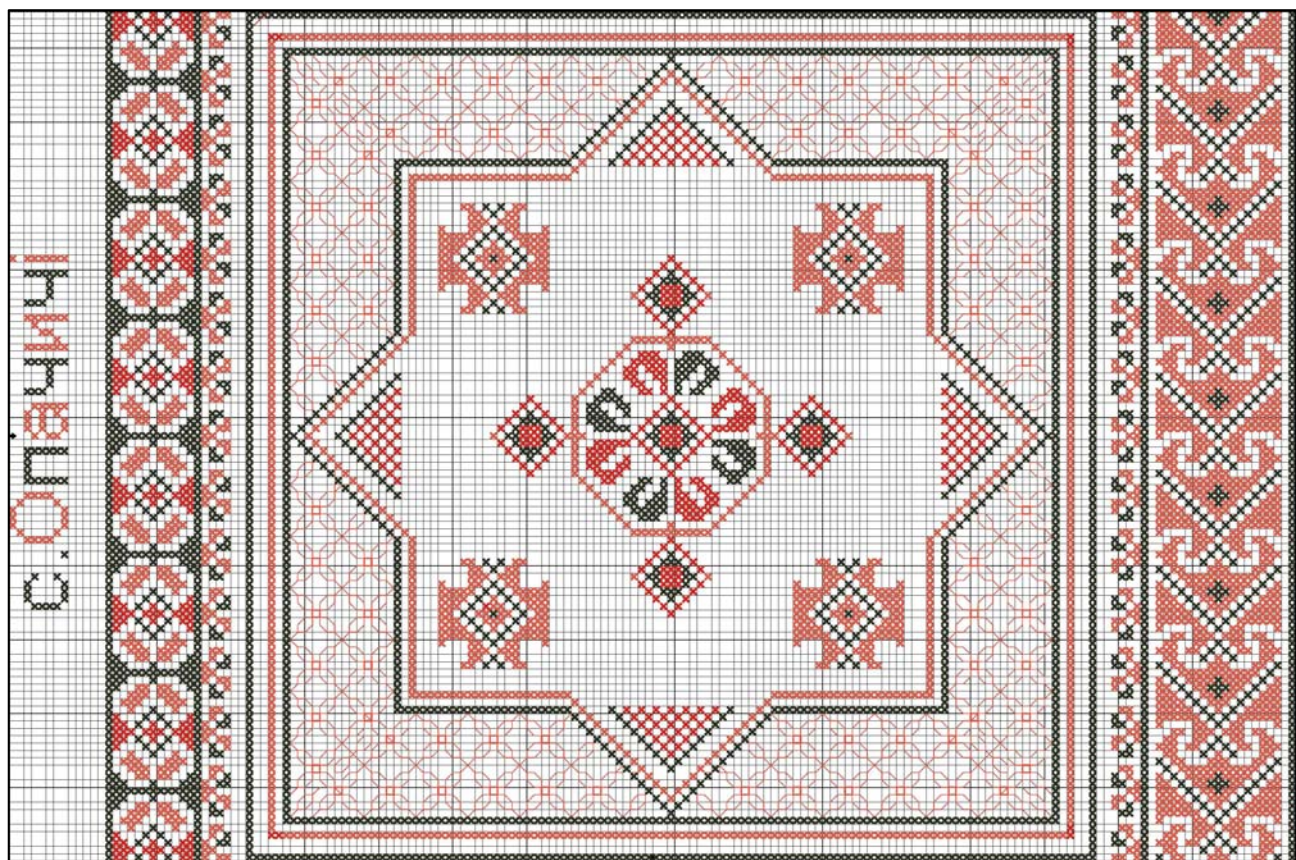

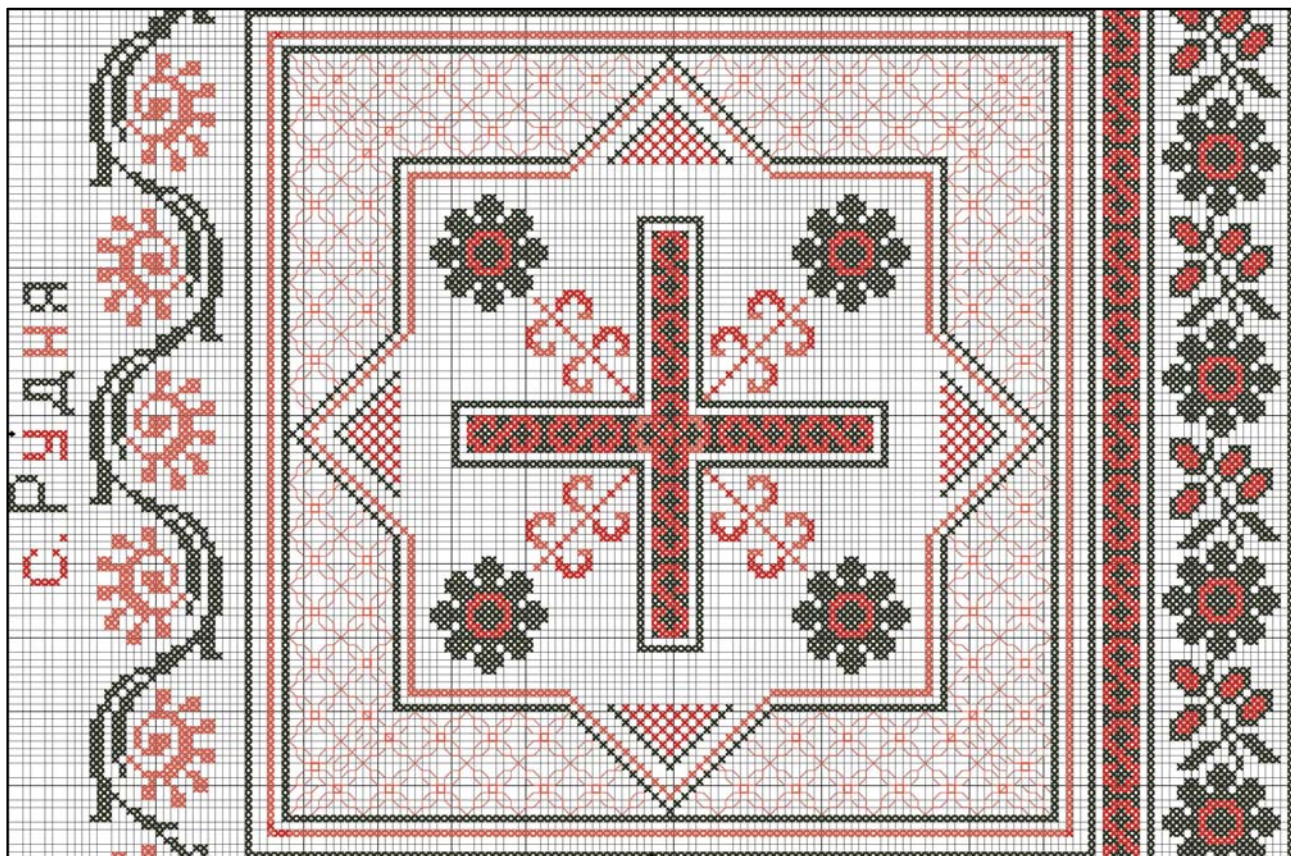
Хоругва «Ладжиці»
Хоругва «Новошепеличі»

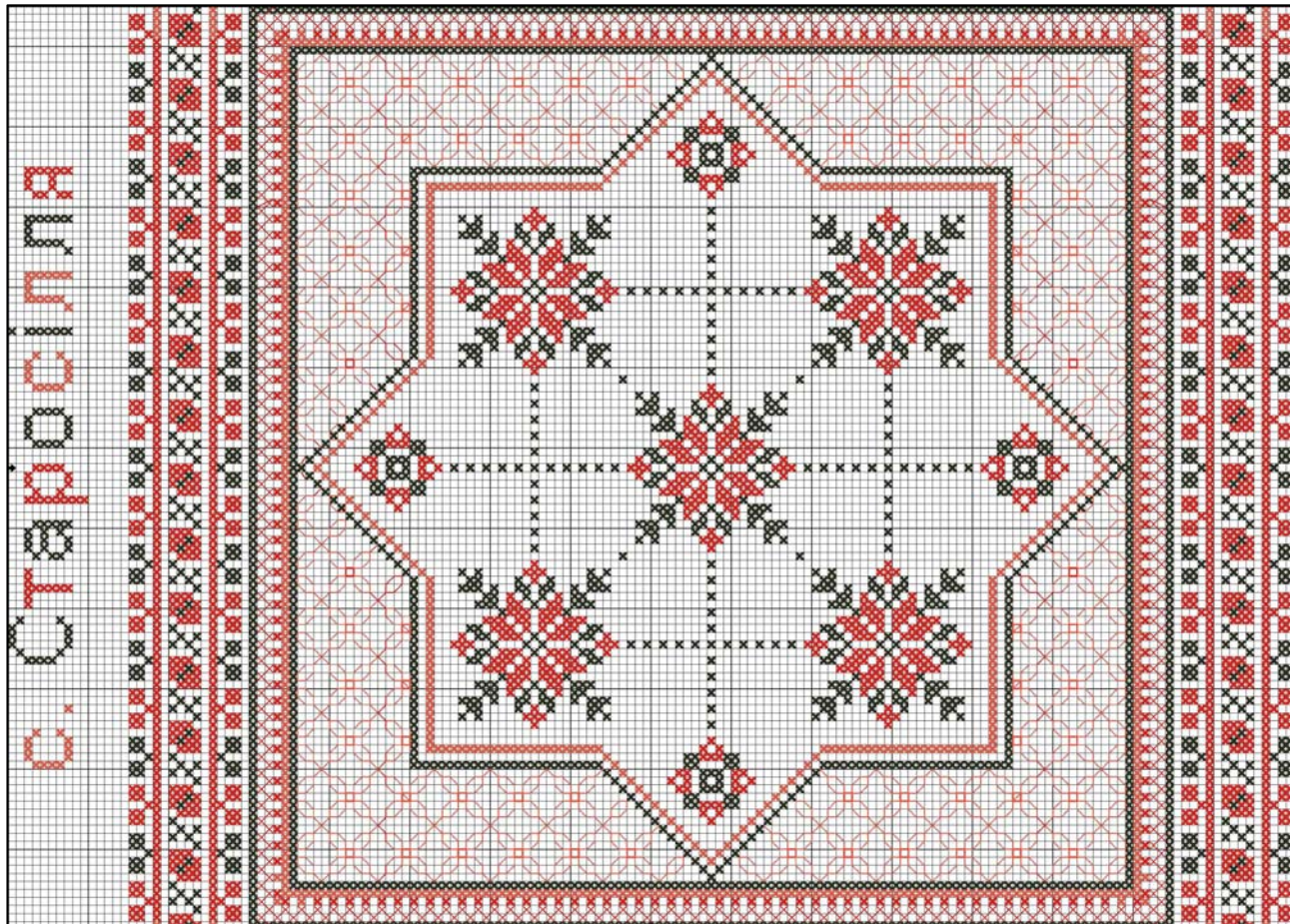

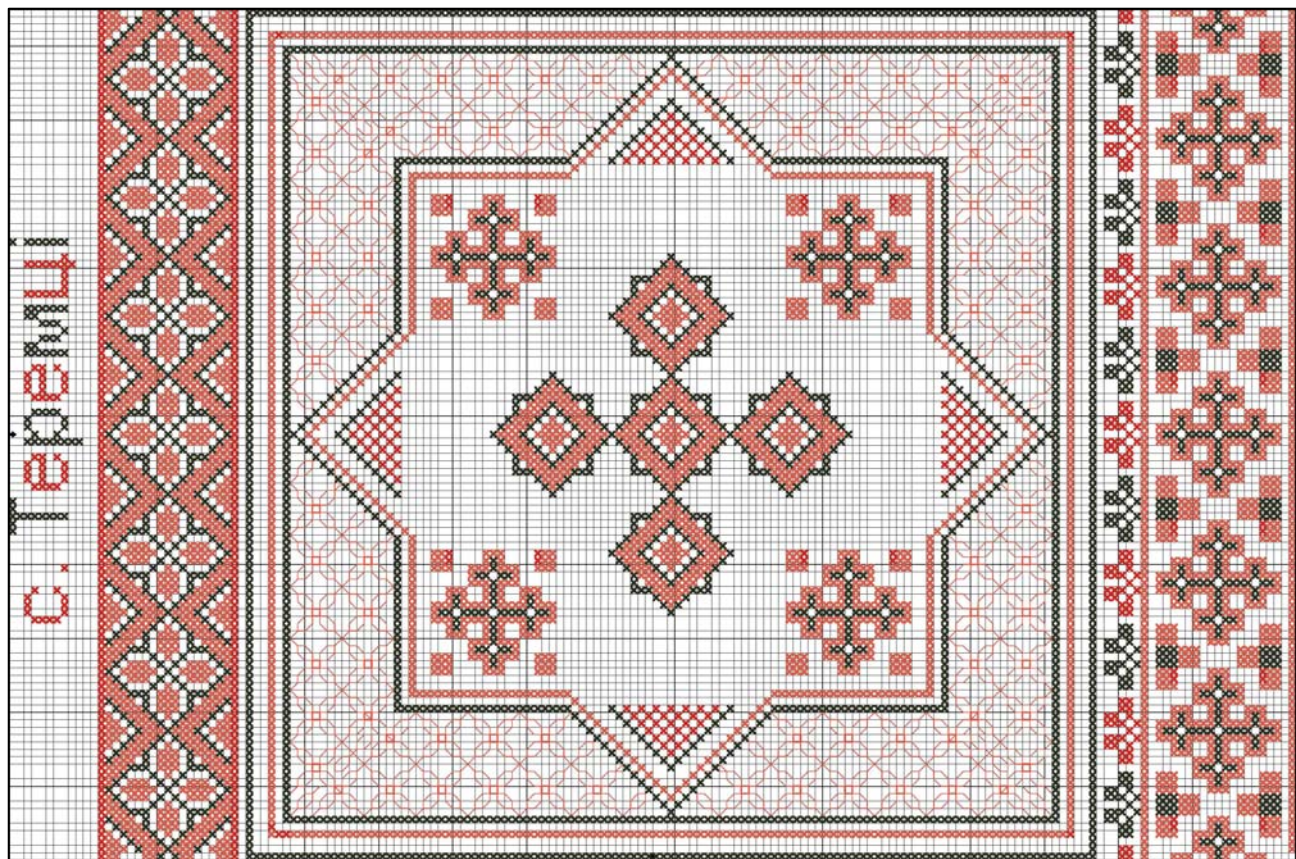
Хоругва «Обуховичі»
Хоругва «Опачичі»

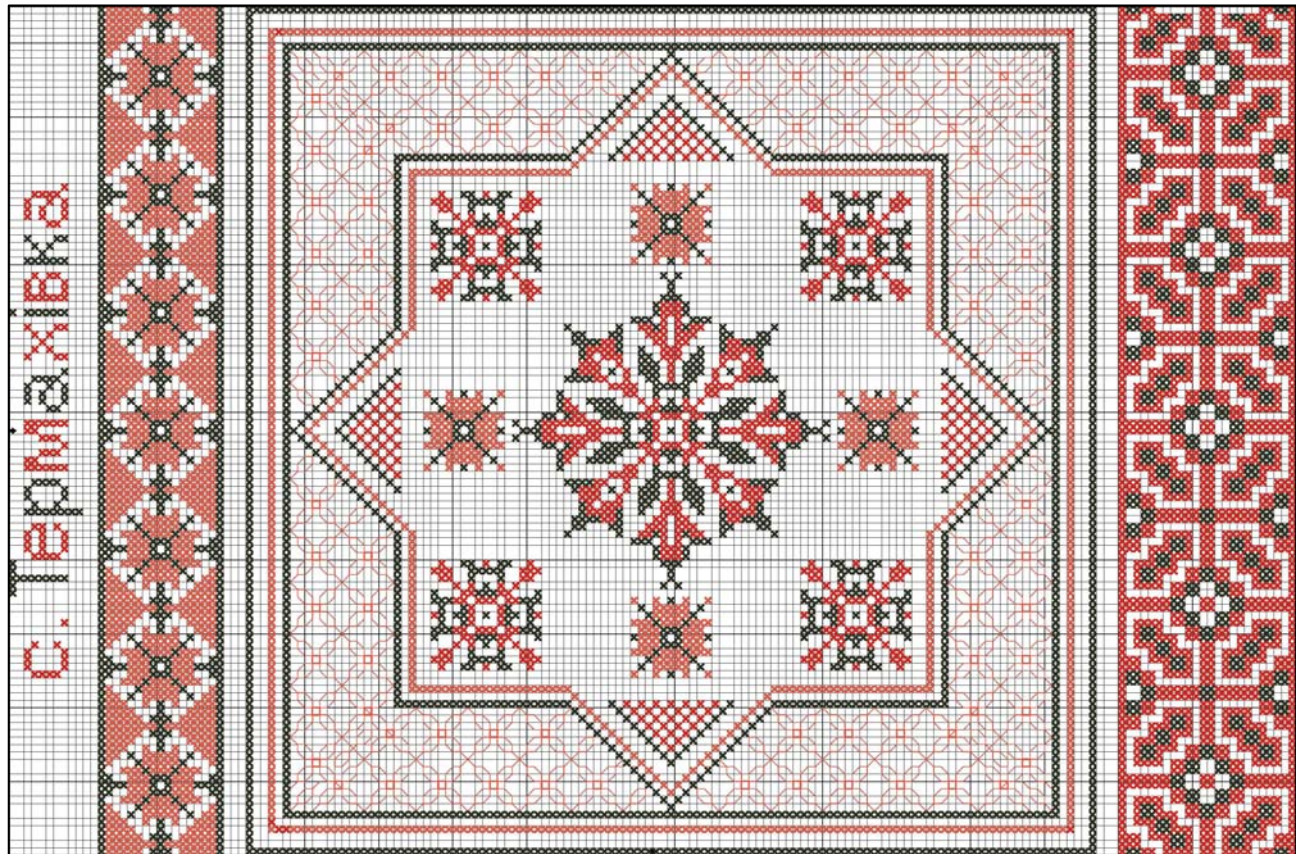

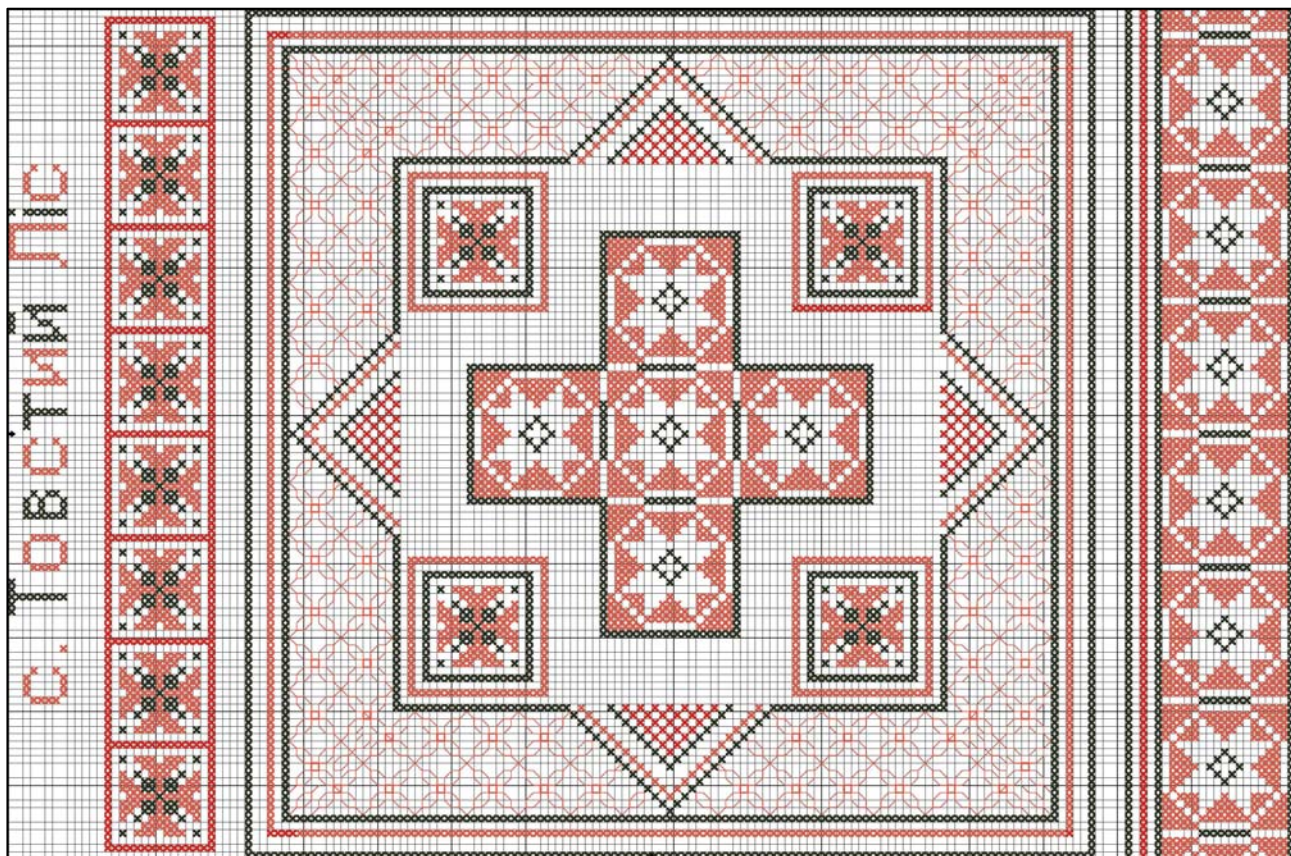
Хоругва «Рудня»
Хоругва «Старосілля»

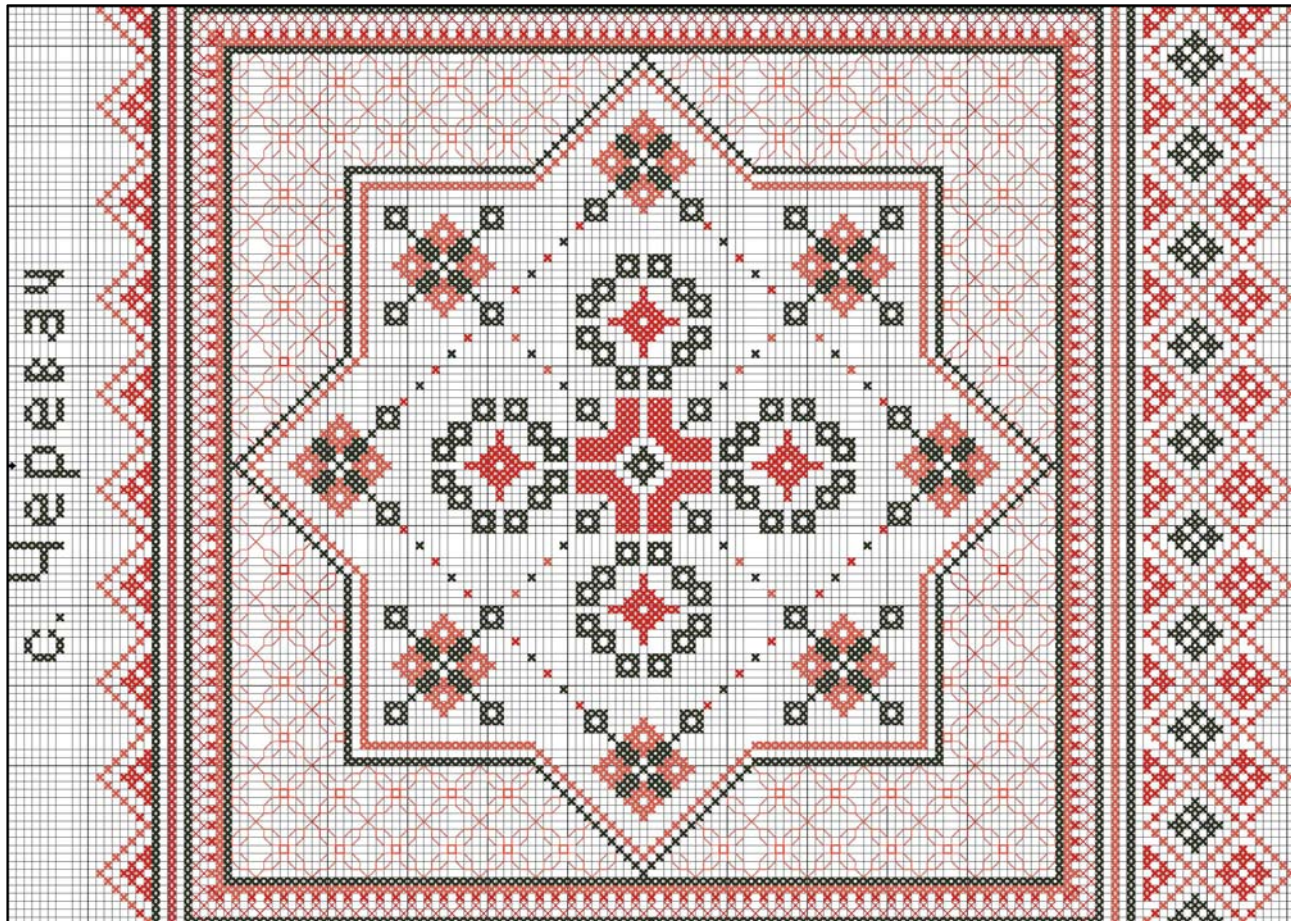

Хоругва «Теремці»
Хоругва «Термахівка»

Хоругва «Товстий Ліс»
Хоругва «Черевач»

ВІДГУКИ

Большое спасибо всем организаторам и низкий поклон мастерам, создавшим такую замечательную экспозицию работ «Пам'ять на життя».

Чернобыль – общая трагедия Украины, Белоруссии и России, но и символ славянской души и истинного родства душ. Ваши сердца, удивительные руки и щедрые души вернули нас в те страшные дни для памяти, для мудрости, для единства.

Спасибо!!!

Зам. Председателя общества белорусов Донецкой области
Богатырева Елена Вдадимировна.
м.т. 099 327 8654

Велика подяка організаторам проекту «Пам'ять на життя», автору проекту Огневій Людмилі, всім учасникам за зворушливі слова, за те, що несете добро в своїх серцях.

Ви робите велику справу: людина стає ЛЮДИНОЮ з великої букви. Такі творчі зустрічі треба проводити серед нашої молоді, щоб вона не деградувала.

З повагою.

Рибалкина

Олена,

Майстер спорту міжнародного класу з самбо і дзюдо,
неодноразова Чемпіонка і призерка Чемпіонатів Європи,
Миру, Кубків Миру.
м. Ясинувата.

Замечательная выставка!

Очень содержательная и несущая в себе высокую символику. Хочется, чтобы все ее увидели. Замечательные вышивки, куклы, графические работы Кирилловой. Потрясли меня работы Бомбизы Василия.

Жизнь продолжается! Всем желаю здоров'я, гармонии, любви, радости.

Художник, архитектор, бард
Леонид Будько

С восхищением и благодарностью оценил огромный труд по подготовке экспозиции этой глубокой по замыслу и содержательной по значимости выставки великой труженицы и организатора Огневой Людмилы Родионовны. Преклоняюсь перед такими людьми, которые несмотря на солидный возраст так много успевают сделать в искусстве народного творчества лично и столько воплощают своих добрых благородных замыслов в гуманной теме – теме Чернобыля. Спасибо вам большое за увиденное. Доброго здоров'я. довгих лет!

Хай Вам щастить!!!

С повагой участник выставки Бомбиза В.Г.
м. Славянськ.

Шановна Людмиле.

Дякую, що творите добро. Примушуєте думати.

Сабалуй Володимир

Студент 1-го курсу Будівельного технікуму міста Ясинувата.

Не смогла удержать слёзы, как и многие посетители выставки. Да, именно «Пам'ять на життя», что было мы изменить не можем, но зная прошлое, можем уберечь будущее от гроз и катастроф.

Так хочется сохранить пам'ять о катастрофе, уберечь и возродить будущее.

Спасибо Вам, Людмила Радионовна за Ваши грандиозные проекты, при помощи которых Вы несете знания истории нашей земли.

Творческих успехов Вам и долгих творческих лет.

г. Артемовск. Кравченко Светлана.
Артемовское Рериховское общество

Виставка «Пам'ять на життя» має проїхати всю Україну. Вона викликає такі почуття, які не можеш сказати словами. Дякуємо Людмилі Родіонівні за чудову ідею, за втілення її в життя!!!

Чекаємо нових ідей. Бажаємо творчих надбань, міцного здоров'я, чистого неба України.

З повагою.

Клуб «Ліхтарик»
Харіна Віра Володимирівна

Испытала душевное потрясение от увиденного и услышанного. Буду долго обдумывать и переживать всё это обжигающее впечатление. Низко кланяюсь организатору этой выставки Людмиле Родионовне Огневой за то, что она сделала. Она сохраняет в памяти людей эту трагедию. А помнить – это значит не допустить.

В Германии народ выходит на улицы с требованием закрыть атомные станции. Это память о людях, ушедших вместе с этим, опалившим мир огнём.

С глубоким уважением.

Евгения Журба
Заслуженный мастер Украины.

Очень понравилась выставка тем, что не только красиво исполнено, но и каждый рисунок, и каждое изделие полно глубокого смысла, содержит память и напоминание о содеянных ошибках; Чернобыль хранит народную мудрость. Спасибо организаторам выставки. Особенно Огневой Людмиле Родионовне.

Пеньяк В.С.

Очень благодарны за проведению экскурсию, посвященную годовщине Чернобыля. Экскурсовод мастерски рассказывала о красочных, умело подобранных экспонатах украинской культуры. Больше всего понравились «ляльки-мотанки», а также «петриківський розпис».

Всех благ.

Студенты медицинского университета

Выставка очень трогательная... Передает боль души, боль народа. Спасибо автору огромное! Творческих успехов!

Мальцева В.В.

Вишукано! Професійно! Творчо! Мудро!

Велика подяка Майстрам з великої літери за щирість душі і великої людяності, і любові до історії, культури, мови та традицій співвітчизників.

Творіть, вражайте та передавайте нащадкам свої скарби.

Відділ у справах національностей
головного управління взаємодії з громадкістю
та у справах національностей і релігій
Донецької облладміністрації.

Виставка «Пам'ять на життя» - це чудове поєднання художнього смаку, народної мудрості і трагедійності буття нашого народу і країни.

Дякуємо Огнєвій Л.Р. за змістовну, розумну і дуже цікаву розповідь про ідею виставки, її експонати, авторів, тематику окремих творів тощо. Копітка робота майстрів, що створили кожний із експонатів, захоплює досконалістю, філософічністю, професійністю виконання.

Бажаю всім авторам робіт творчої наснаги, міцного здоров'я, успіхів мистецьких!
З повагою,

Оліфіренко С.М.,
відмінник освіти України,
учитель ДЗОШ № 117,
учні 6-Б класу ДЗШОШ № 117 (13 осіб).

Нагадала мені виставка і, мабуть, не тільки мені деякі етапи життя. В 1986 я проживав на Житомирщині в Чуднівському районі. А до цього протягом 14 років я перебував на півдні Семіпалатинського полігону ядерного. Коли там розпочались ядерні випробування, полігон оточували з півночі бальнеологічний курорт Баки-Аул, зі сходу алтайський заповідник, і на далекому заході – Аральське море. Уже майже 40 років ядерні випробування припинено, але ті, що відбулись зробили свою чорну справу – зникли курорт Баки-Аул, заповідник реліктових алтайських сосен, Арал з річками, що колись в нього впадали.

І на Україні в чорнобильській зоні на віки втрачені тисячі гектарів лісових, річкових, сільськогосподарських угідь. Могла зникнути і тисячолітня історія народу, що жив там і діяв, який пам'ятав культуру Трипілья і Київської Русі. Але проект «Пам'ять на життя» запобігає цьому. Історія і культура народу, – самобутня, проста і велична, - не буде втрачена, перервана ... Хоча відлуння Чорнобильської трагедії буде ще довго нагадувати нам про себе, попереджати: «Люди! Будьте обережні! Беріть у природи. Але беріть тільки те, що ви можете взяти безпечно». Іншого вона не прощає.

В. Прокопчук,
голова донецького обласного відділення ВОВ
(Всеукраїнська Організація Ветеранів)

Все наше життя проходить під певними знаками. Чорнобильська трагедія – це знак для України?!!! Коли нарешті ми прочитаємо цей знак?

Микола Мельниченко. Мюнхен.

11 лютого 2012

ЗМІСТ

ПРОЕКТ «ПАМ'ЯТЬ НА ЖИТТЯ»	3
Огнєва Л. Проект «Пам'ять на життя».....	3
СЕМПЛЕРИ	6
Семплер «Україна»	6
Семплер «Білорусь»	6
Семплер «Білорусь»	7
Семплер «Іллінці».....	7
Семплер «Корогод».....	8
Семплер «Красне».....	8
Семплер «Крива Гора».....	9
Семплер «Ладижиці»	9
Семплер «Новошепеличі»	10
Семплер «Опачичі»	10
Семплер «Старосілля»	11
Семплер «Теремці»	11
Семплер «Товстий Ліс»	12
Семплер «Черевач»	12
Семплер «Чорнобиль»	13
Семплер «Росія»	13
ХОРУГВИ	14
Хоругва «Пам'ять на життя»	14
Хоругва «Чорнобиль».....	14
Хоругва «Білорусь»	15
Хоругва «Україна».....	15
Хоругва «Богуслав».....	16
Хоругва «Бориспіль»	16
Хоругва «Велика Чернігівка»	17
Хоругва «Горностайспіль»	17
Хоругва «Залісся».....	18
Хоругва «Іллінці»	18
Хоругва «Княжиничі»	19
Хоругва «Корогод»	19
Хоругва «Красне».....	20
Хоругва «Крива Гора».....	20
Хоругва «Ладижиці».....	21
Хоругва «Новошепеличі»	21
Хоругва «Обуховичі»	22
Хоругва «Опачичі»	22
Хоругва «Рудня»	23
Хоругва «Старосілля»	23
Хоругва «Теремці».....	24
Хоругва «Термахівка».....	24
Хоругва «Товстий Ліс»	25
Хоругва «Черевач».....	25
ВІДГУКИ	26

Популярне мистецьке видання

ПАМ'ЯТЬ НА ЖИТТЯ

ЗОШИТ 2

Семплери та хоругви з орнаментами з вишивок
українського та білоруського Полісся: Чорнобильщина

Упорядкування,
комп'ютерне верстання,
художнє оформлення:
Людмила Огнева

Підп. до друку 2021. Формат
Папір офсетний. Друк цифровий.
Ум. друк. арк. Зам. №. .
Наклад 10 прим.

ВД «Освіта України»
ФОП Маслаков Руслан Олексійович
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №4726 від 29.05.2014 р.
Тел. (095) 699–25–20, (098) 366–48–27.
E-mail: osvita2005@mail.ru, www.rambook.ru

Виготовлювач: ФОП Поліщук О.В.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №2142 від 31.03.2005
07400, м. Бровари, вул. Незалежності, 2, кв. 148
тел. (044) 592–13–49

